

SK

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

2023

Audit EÚ v skratke

Predstavujeme výročné správy
Európskeho dvora audítorov za rok 2023

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: <https://eca.europa.eu/sk/contact>

Webová stránka: <https://eca.europa.eu>

Twitter: @EJAuditors

Poznámka: Upozorňujeme, že z dôvodu zaokrúhlenia sa niektoré celkové sumy uvedené v dokumente nemusia rovnať súčtu jednotlivých položiek.

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete. Sú dostupné cez server Európa (<https://europa.eu>).

SK

2023

Audit EÚ v skratke

Predstavujeme výročné správy
Európskeho dvora audítorov za rok 2023

Obsah

Predslov predsedu	4
Celkové výsledky	6
Hlavné zistenia	6
Čo sme kontrolovali	8
Rozpočet EÚ za rok 2023 v číslach	8
Odkiaľ pochádzajú peniaze?	8
Na čo sa peniaze vynakladajú?	9
Čo sme kontrolovali?	10
Čo sme zistili	10
Naše vyhlásenie o vierohodnosti rozpočtu EÚ	10
Účtovná závierka EÚ poskytuje pravdivý a verný obraz	10
K príjmom vydávame výrok bez výhrad	11
K výdavkom z rozpočtu EÚ vydávame záporný výrok	12
K výdavkom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sme v roku 2023 vydali výrok s výhradou	15
Bližší pohľad na naše výsledky	16
Rozpočtové a finančné riadenie	16
Riziká a výzvy	22
Rozpočet EÚ a výsledky	30
Príjmy	34
Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika	37
Súdržnosť, odolnosť a hodnoty	40
Prírodné zdroje	45
Migrácia a riadenie hraníc, bezpečnosť a obrana	50
Susedstvo a svet	54
Európska verejná správa	58
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	61
Európske rozvojové fondy	66
Základné informácie	71
Európsky dvor audítorov a jeho práca	71

Predslov predsedu

Dostávame sa do polovice viacročného finančného rámca (VFR) EÚ na obdobie 2021 – 2027. Únia prekonala niekoľko rokov transformácie, ktoré sa vyznačovali bezprecedentnými výzvami. EÚ na ne reagovala mimoriadnymi politikami a financovaním. Zásadný význam má v tomto kontexte spoľahlivé finančné riadenie a dohľad na všetkých úrovniach EÚ. EDA svojou prácou prispieva k posilňovaniu finančného riadenia a zvyšovaniu účinnosti politik EÚ. Naša výročná správa je kľúčovým nástrojom na dosiahnutie týchto cieľov.

K spoľahlivosti účtovnej závierky za rok 2023 vyjadrujeme výrok bez výhrad a domnievame sa, že účtovná závierka správne odráža finančnú situáciu EÚ. Vo výročnej správe sme znovu dospeli k záveru, že v príjmoch EÚ sa nevyskytujú významné chyby.

K zákonnosti a správnosti výdavkov za rozpočtový rok 2023 predkladáme už tretí rok po sebe dve samostatné stanoviská: jedno za tradičný rozpočet EÚ a druhé za Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (RRF). Začnime tradičným rozpočtom EÚ alebo viacročným finančným rámcom: náš odhad chybovosti vo výdavkoch z rozpočtu EÚ sa zvýšil na 5,6 % (2022: 4,2 %). K výdavkom z rozpočtu EÚ preto vydávame záporné stanovisko.

Významné chyby pretrvávajú v okruhoch „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“, na úrovni 9,3 % (2022: 6,4 %, 2021: 3,6 %), a „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“, na úrovni 3,3 % (2022: 2,7 %). Chyby v okruhu „Prírodné zdroje“ zostávajú na úrovni 2,2 % (2022: 2,2 %). Najčastejšie typy chýb stále súvisia s neoprávnenými projektmi, nákladmi a verejným obstarávaním.

Výrazné zvýšenie odhadovanej chybovosti v rozpočte EÚ, spôsobené najmä chybami zistenými vo výdavkoch v oblasti súdržnosti (medziročný nárast až o 45 %), je znepokojujúce. K takémuto prudkému nárastu dochádza často v čase uzatvárania viacročného finančného rámca, keď sa zintenzívňuje tlak na to, aby sa peniaze minuli, čo zaťažuje administratívne zdroje a zvyšuje riziko chýb. Súbežné čerpanie z rôznych a súperiacich fondov EÚ vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti tento tlak na administratívne zdroje ešte znásobuje.

Do konca roka 2023, ktorý bol tretím rokom vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, sa vyplatilo približne 40 % (33 % bez predbežného financovania) finančných prostriedkov pridelených v rámci mechanizmu na granty. Celkové výdavky mechanizmu dosiahli v roku 2023 výšku 53,6 mld. EUR. V rámci nášho auditu sme skontrolovali všetkých 23 grantových platieb 17 členským štátom vo výške 46,3 mld. EUR, ako aj zúčtovanie predbežného financovania v celkovej výške 7,3 mld. EUR.

Naše posúdenie žiadostí o platbu v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vychádza z podmienok pre platby stanovených v nariadení o RRF. Stanovuje sa v nich, že mílniky a ciele musia byť najprv uspokojivo splnené a mali by byť v súlade s ďalšími kľúčovými podmienkami oprávnenosti. Na základe nášho posúdenia žiadostí o platbu a kvalitatívnych zistení, ako sú prípady nevhodnej koncepcie mílnikov a cieľov a nedostatky v systémoch členských štátov pre podávanie správ a kontroly, vydávame k výdavkom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti stanovisko s výhradou.

Platby členským štátom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti nie sú založené na skutočných nákladoch vynaložených na opatrenia a členské štáty nevykazujú skutočné opatrenia konečných príjemcov. Podmienkou na získanie platby z mechanizmu nie je ani splnenie pravidiel EÚ alebo členského štátu. Pri audite oblasti súdržnosti sme odhalili závažné nedostatky týkajúce sa nedodržovania týchto pravidiel, pričom k výraznému nárastu chybovosti došlo v posledných troch rokoch. Vzhľadom na to, že tieto projekty sú podobné projektom financovaným v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a často ich kontrolujú tie isté vnútroštátne orgány, domnievame sa, že existuje riziko, že vo výdavkoch mechanizmu sa vyskytujú podobné chyby. V rámci mechanizmu sa však súlad s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami systematicky nekontroluje.

Na tieto medzery v uistení sme upozornili už v osobitnej audítorskej správe o rámci kontroly Komisie pre Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Nedávno sme vyjadrili ďalšie obavy v súvislosti s koncepciou a vykonávaním mechanizmu. Najprv sme zistili, že rámec monitorovania nie je dostatočný na meranie jeho celkovej výkonnosti. Stále navyše pretrváva značné riziko, pokiaľ ide o čerpanie a dokončovanie opatrení v druhej polovici vykonávania mechanizmu. Keďže Komisia plánuje predložiť nový viacročný finančný rámec v roku 2025, jeho koncepcia by mala zabezpečiť primeranú ochranu finančných záujmov EÚ až po úroveň konečných príjemcov.

V súvislosti s budúcim viacročným finančným rámcom upozorňujeme vo svojej výročnej správe na niekoľko rizík a výziev, ktorým čelí rozpočet EÚ. Patrí medzi ne riziko rušenia viazanosti, zvyšujúca sa finančná expozícia a narastajúce finančné riziká v dôsledku vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine. Aj nové priority do budúcnosti, ako sú bezpečnosť a obrana či rozšírenie, si budú vyžadovať výrazné zvýšenie finančných prostriedkov. Politickí činitelia s rozhodovacou právomocou budú musieť určiť, ako tieto finančné potreby naplniť. Tešíme sa na spoluprácu s novovymenovanou Komisiou a Európskym parlamentom pri zlepšovaní riadenia finančných prostriedkov EÚ a dohľadu nad nimi. Naším poslaním je aj naďalej budovať dôveru občanov prísnejším vyvodzovaním zodpovednosti a zlepšovaním transparentnosti vo všetkých oblastiach činnosti EÚ.

Na záver chcem vyzdvihnúť úsilie a odbornosť zamestnancov Európskeho dvora audítorov. Ich odhodlanosť a profesionalita zohrávajú zásadnú úlohu pri vypracúvaní našej výročnej správy a sú kľúčové pre napredovanie našej inštitúcie.

Tony Murphy
Predseda

Celkové výsledky

Hlavné zistenia

K spoľahlivosti účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023 vyjadrujeme výrok bez výhrad.

Výrok bez výhrad vyjadrujeme aj k zákonnosti a správnosti príjmov za rok 2023.

K zákonnosti a správnosti výdavkov za rok 2023 vydávame dve samostatné stanoviská:

- k zákonnosti a správnosti výdavkov z rozpočtu EÚ vyjadrujeme záporný výrok,
- k zákonnosti a správnosti výdavkov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vyjadrujeme výrok s výhradou.

Viac informácií o základe pre naše stanovisko k zákonnosti a správnosti výdavkov za rok 2023 uvádzame v časti Naše vyhlásenie o vierohodnosti.

- o Celkovo bola odhadovaná chybovosť vo výdavkoch z rozpočtu EÚ významná, a to na úrovni 5,6 % (2022: 4,2 %).
- o V posúdení rizika identifikujeme ako **vysokorizikové** tie výdavky EÚ, pri ktorých musia prijímatelia často dodržiavať zložité pravidlá, keď predkladajú žiadosti o úhradu nákladov, ktoré im vznikli. Podiel výdavkov s vysokým rizikom v našom kontrolovanom súbore je stále významný – na úrovni 64,4 % (2022: 66,0 %). Tento rok odhadujeme chybovosť v tejto časti nášho kontrolovaného súboru na 7,9 % (2022: 6,0 %). Táto chybovosť je významná, chyby sú rozšírené a k **výdavkom z rozpočtu EÚ vyjadrujeme záporný výrok**.
- o Pokiaľ ide o **výdavky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti**, v roku 2023 Komisia vyplatila členským štátom 23 grantových platieb, na ktoré sa viazalo celkovo 542 míľnikov a všetkých 135 cieľov. V prípade siedmich platieb sme dospeli ku kvantitatívnym zisteniam. Šesť z týchto platieb bolo ovplyvnených významnými chybami a k výdavkom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vydávame výrok s výhradou.
- o **Chybovosť odhadovaná Komisiou** (riziko pri platbe) a zverejnená vo výročnej správe o riadení a výkonnosti (AMPR) za rok 2023 je na úrovni 1,9 %, a teda výrazne pod nami stanoveným prahom. Obmedzenia *ex post* kontrol Komisie a členských štátov v okruhoch VFR 1, 2 a 6 ovplyvňujú riziko pri platbe zverejnené v správe AMPR, a teda aj posúdenie rizika zo strany Komisie.

- V roku 2023 sme Európskemu úradu pre boj proti podvodom (**OLAF**) oznámili 20 prípadov (2022: 14 prípadov) podozrenia z podvodu, z ktorých 19 sme zistili v priebehu auditu výdavkov za rok 2022 a jedno pochádza z auditu výdavkov za rok 2021. Na základe týchto oznámení už úrad OLAF začal štyri vyšetrovania. Súčasne sme 17 z týchto prípadov oznámili aj Európskej prokuratúre (**EPPO**), ktorá už začala deväť vyšetrovaní. Počas auditu výdavkov za rok 2023 sme už identifikovali 12 prípadov podozrenia z podvodu.
- **Neuhradené záväzky** z rozpočtu EÚ a grantového financovania NGEU, ktoré predstavujú budúce dlhy, ak sa ich viazanosť nezruší, dosiahli na konci roka 2023 rekordnú úroveň 543 mld. EUR (2022: 453 mld. EUR). 90,3 % týchto neuhradených záväzkov bolo prijatých po roku 2021.
- Nesplatený **dlh EÚ z prijatých úverov** (v nominálnej hodnote) sa do konca roka 2023 výrazne zvýšil na 458,5 mld. EUR (2022: 348 mld. EUR). Značná časť tejto nesplatennej sumy sa týka prijatých úverov pre nástroj NGEU, ktoré predstavujú 268,4 mld. EUR. EÚ si môže pre nástroj do konca roka 2026 požičať ďalších 443,6 mld. EUR. Všetky náklady, ktoré vzniknú EÚ v súvislosti s vypožičiavaním si finančných prostriedkov na úvery NGEU, vrátane nákladov spojených s úrokovými sadzbami a iných finančných rizík, musia znášať prijímajúce krajiny. Všetky náklady spojené s grantmi z nástroja NGEU a navýšením prostriedkov v programoch sú hradené z rozpočtu EÚ.
- **Expozícia rozpočtu EÚ** pozostávajúca z rozpočtových záruk za úvery EÚ vyplatené členským štátom alebo krajinám mimo EÚ a z podmienených záväzkov EÚ sa zvýšila z 248 mld. EUR v roku 2022 na 298 mld. EUR v roku 2023. Dôvodom bolo najmä vypožičanie si prostriedkov na úvery Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti pre členské štáty a úvery MFA+ poskytnuté Ukrajine. Expozícia rozpočtu EÚ sa bude naďalej zvyšovať, pretože boli podpísané dohody o grantoch z mechanizmu vo výške 211,7 mld. EUR, ktoré do konca roka 2023 ešte neboli vyplatené.
- **Expozícia rozpočtu EÚ voči Ukrajine** sa v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 viac ako zdvojnásobila (zo 16 mld. EUR na 33,7 mld. EUR). Zdôraznili sme, že prenesenie rizík prípadného nesplácania dlžných splátok do budúcnosti by mohlo vytvoriť tlak na budúce rozpočty a platobné potreby.

Úplné znenie našej výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2023 a výročnej správy o aktivitách financovaných z 9., 10. a 11. Európskeho rozvojového fondu sa nachádza na našom **webovom sídle** (eca.europa.eu).

Čo sme kontrolovali

Rozpočet EÚ za rok 2023 v číslach

Európsky parlament a Rada schvaľujú ročný rozpočet EÚ v rámci dlhodobého rozpočtu dohodnutého na obdobie niekoľkých rokov (známy ako *viacročný finančný rámec* alebo VFR). V roku 2023 predstavovali celkové platby z tohto rozpočtu 162,0 mld. EUR, t. j. 98,1 % z dostupnej sumy.

Po zohľadnení dodatočných platieb vo výške 74,7 mld. EUR z pripísaných príjmov (najmä grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 48,0 mld. EUR a navýšení prostriedkov v nástroji NGEU na programy VFR vo výške 19,0 mld. EUR) a prenesených finančných prostriedkov z roku 2022 vo výške 2,4 mld. EUR dosiahli platby EÚ celkovo 239,2 mld. EUR. Miera čerpania celkového dostupného rozpočtu na platby vo výške 265,7 mld. EUR bola 90,0 %.

Bez grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 48,0 mld. EUR predstavovali výdavky z rozpočtu EÚ na rok 2023 spolu 191,2 mld. EUR.

Odkiaľ pochádzajú peniaze?

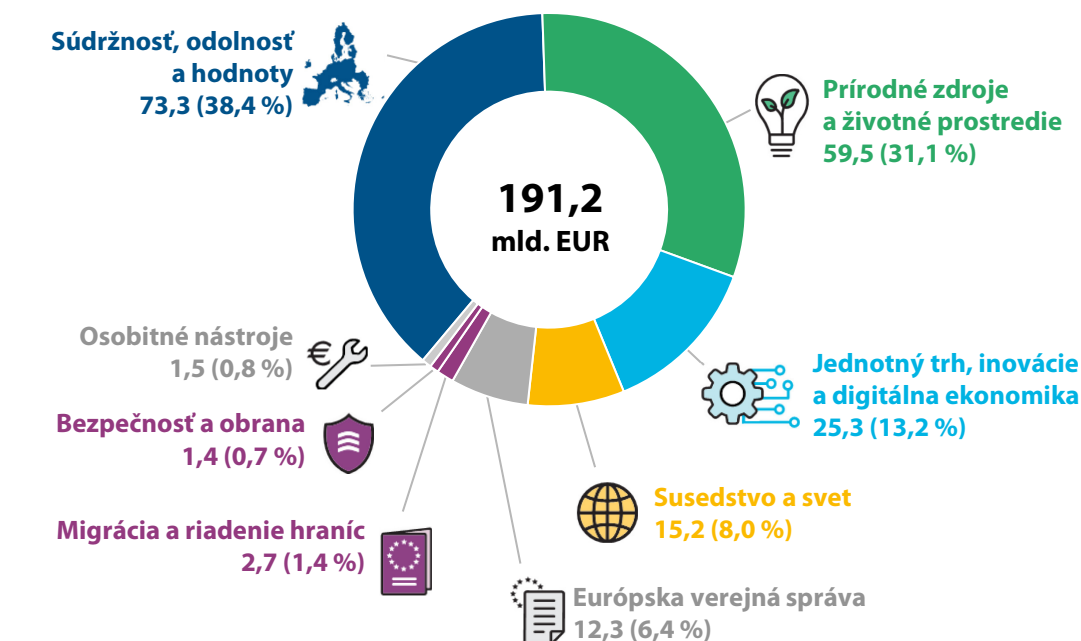
Celkové príjmy v roku 2023 dosiahli 248,4 mld. EUR. Najväčší podiel rozpočtu EÚ je financovaný zo súm, ktorými členské štáty prispievajú úmerne k ich hrubému národnému dôchodku (97,7 mld. EUR). Medzi ďalšie zdroje patrí príspevok založený na dani z pridanej hodnoty vybranej členskými štátmi (22,5 mld. EUR), clá (22,1 mld. EUR) a príspevok založený na nerecyklovanom odpade z plastových obalov (7,2 mld. EUR). Sumy vypožičané na financovanie nenávratnej finančnej podpory členským štátom v rámci nástroja NGEU predstavujú príjmy EÚ vo výške 67,6 mld. EUR. Existujú aj ďalšie príjmy (31,3 mld. EUR). Najvýznamnejšími z nich sú príspevky a náhrady vyplývajúce z dohôd a programov EÚ.

Na čo sa peniaze vynakladajú?

Rozpočet EÚ sa vynakladá na rôzne oblasti, ako je znázornené na *ilustrácii 1*.

Ilustrácia 1 – Výdavky z rozpočtu EÚ v roku 2023 podľa okruhov VFR

(mld. EUR)

VFR 1 (kapitola 5)	Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika
VFR 2 (kapitola 6)	Súdržnosť, odolnosť a hodnoty
VFR 3 (kapitola 7)	Prírodné zdroje a životné prostredie
VFR 4 (kapitola 8)	Migrácia a riadenie hraníc
VFR 5 (kapitola 8)	Bezpečnosť a obrana
VFR 6 (kapitola 9)	Susedstvo a svet
VFR 7 (kapitola 10)	Európska verejná správa
Osobitné nástroje	(mimo VFR)

Zdroj: EDA.

Približne tri štvrtiny rozpočtu sa vynakladajú v rámci tzv. zdieľaného riadenia. Pri tomto spôsobe plnenia rozpočtu členské štáty rozdeľujú finančné prostriedky, vyberajú projekty a riadia výdavky EÚ, zatiaľ čo konečnú zodpovednosť nesie Komisia. Tento spôsob sa uplatňuje napríklad v okruhoch VFR „Prírodné zdroje a životné prostredie“ a „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“.

V rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti členské štáty vopred stanovujú vo svojich národných plánoch obnovy a odolnosti reformy a investície a Komisia im uhrádza platby za splnenie súvisiacich míľnikov a cieľov. Členské štáty môžu požiadať o vyplatenie prostriedkov až dvakrát za rok, ak dostatočne preukážu, že súvisiace míľniky a ciele boli uspokojivo splnené. Systém kontroly Komisie musí zabezpečiť, aby boli platby z mechanizmu zákonné a správne, čo je podmienené najmä uspokojivým splnením míľnikov a cieľov. Do konca roka 2023 Komisia vykonala 37 grantových platieb (jednu v roku 2021, 13 v roku 2022 a 23 v roku 2023) v celkovej výške 141,6 mld. EUR vrátane 22,7 mld. EUR predbežného financovania, ktoré ešte nebolo zúčtované.

Čo sme kontrolovali?

Každý rok kontrolujeme spoľahlivosť účtovnej závierky a to, či sú príslušné príjmové a výdavkové transakcie v súlade s pravidlami. V roku 2023 nami kontrolovaný súbor príjmov dosiahol výšku 248,4 mld. EUR. Nami kontrolovaný súbor výdavkov zahŕňa priebežné a konečné platby, ako aj zúčtovanie záloh. Vyplácanie záloh neskúmame. Náš súbor na testovanie výdavkov zo všeobecného rozpočtu mal celkovú výšku 161,2 mld. EUR a z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti 53,5 mld. EUR. Výdavky z mechanizmu tvorilo 23 grantových platieb v celkovej výške 46,3 mld. EUR a súvisiace zúčtovanie predbežného financovania vo výške 7,2 mld. EUR. Tieto platby boli vyplatené 17 členským štátom a týkali sa 542 míľnikov a 135 cieľov.

Pokiaľ ide o výdavky zo všeobecného rozpočtu, preskúmavame ich v okamihu, keď koneční prijímatelia finančných prostriedkov EÚ zrealizovali činnosti alebo keď im vznikli náklady. Pri Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti je hlavnou podmienkou na to, aby Komisia previedla členským platby, uspokojivé splnenie vopred stanovených míľnikov alebo cieľov. Výdavky z mechanizmu skúmame v čase, keď členské štáty požiadajú o platbu za splnenie vopred stanovených míľnikov alebo cieľov, a po tom, ako ich Komisia akceptuje. Zamerali sme sa na to, či boli uspokojivo splnené jednotlivé míľniky a ciele a či boli dodržané podmienky oprávnenosti. Náš audit sa nevzťahuje na zložku mechanizmu, ktorá sa týka úverov.

Čo sme zistili

Naše vyhlásenie o vierohodnosti rozpočtu EÚ

V súlade s článkom 287 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) poskytujeme Európskemu parlamentu a Rade Európskej únie vyhlásenie o vierohodnosti týkajúce sa spoľahlivosti konsolidovanej účtovnej závierky EÚ a zákonnosti a správnosti transakcií. Je to ústredný prvok našej výročnej správy.

Účtovná závierka EÚ poskytuje pravdivý a verný obraz

Účtovná závierka EÚ za rok 2023 vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančné výsledky EÚ a jej aktíva a pasíva na konci roka v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi pre verejný sektor.

K spoľahlivosti účtovnej závierky môžeme preto tak ako každý rok od roku 2007 vyjadriť výrok bez výhrad.

Súvaha EÚ zahŕňa záväzok týkajúci sa dôchodkov a ostatných zamestnaneckých požitkov, ktorý bol na konci roku 2023 vo výške 90,8 mld. EUR (2022: 80,6 mld. EUR). Zvýšenie dôchodkového záväzku v roku 2023 je spôsobené najmä znížením nominálnej diskontnej sadzby a aktualizáciou tabuľky očakávanej dĺžky života zamestnancov EÚ. Diskontná sadzba bola ovplyvnená predovšetkým vývojom úrokových sadzieb a očakávanou budúcou infláciou.

Spojené kráľovstvo nie je od 1. februára 2020 členským štátom EÚ. K dátumu zostavenia súvahy boli v účtovnej závierke EÚ vykázané čisté splatné pohľadávky voči Spojenému kráľovstvu vo výške 15,5 mld. EUR (2022: 23,9 mld. EUR) na základe vzájomných záväzkov vymedzených v dohode o vystúpení.

Vplyv útočnej vojny Ruska proti Ukrajine na úvery a granty v účtovnej závierke EÚ bol posúdený, náležite zaúčtovaný a zverejnený v súlade s požiadavkami účtovných pravidiel.

K príjmom vydávame výrok bez výhrad

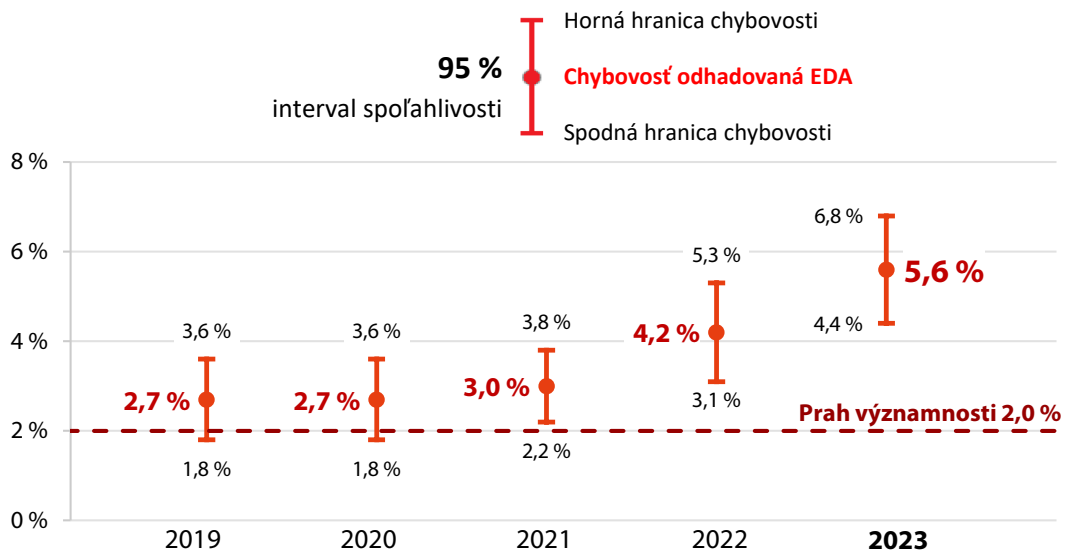
Dospeli sme k záveru, že v príjmoch sa nevyskytujú významné chyby. Systémy na riadenie príjmov, ktoré sme preskúmali, boli vo všeobecnosti účinné.

K výdavkom z rozpočtu EÚ vydávame záporný výrok

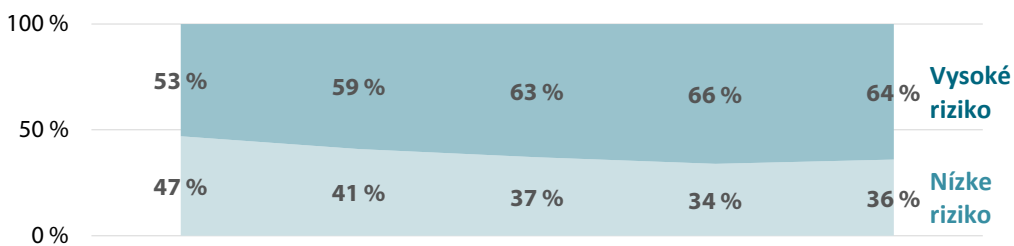
Chybu definujeme ako sumu finančných prostriedkov, ktoré sa z rozpočtu EÚ nemali vyplatiť. Chyby vznikajú, keď sa finančné prostriedky nepoužijú v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ, a teda nie sú v súlade buď s tým, čo Rada a Európsky parlament chceli dosiahnuť príslušnými právnymi predpismi EÚ, alebo keď sa nepoužijú v súlade s konkrétnymi vnútroštátnymi pravidlami.

Chybovosť vo výdavkoch z rozpočtu EÚ odhadujeme v rozmedzí od 4,4 % do 6,8 %. Stredná hodnota tohto rozmedzia, v minulosti označovaná ako „najpravdepodobnejšia chybovosť“, sa v porovnaní s minulým rokom zvýšila zo 4,2 % na 5,6 % – pozri [ilustráciu 2](#).

Ilustrácia 2 – Odhadovaná chybovosť a kontrolovaný súbor (2019 – 2023)

Kontrolovaný súbor rozdelený podľa rizika

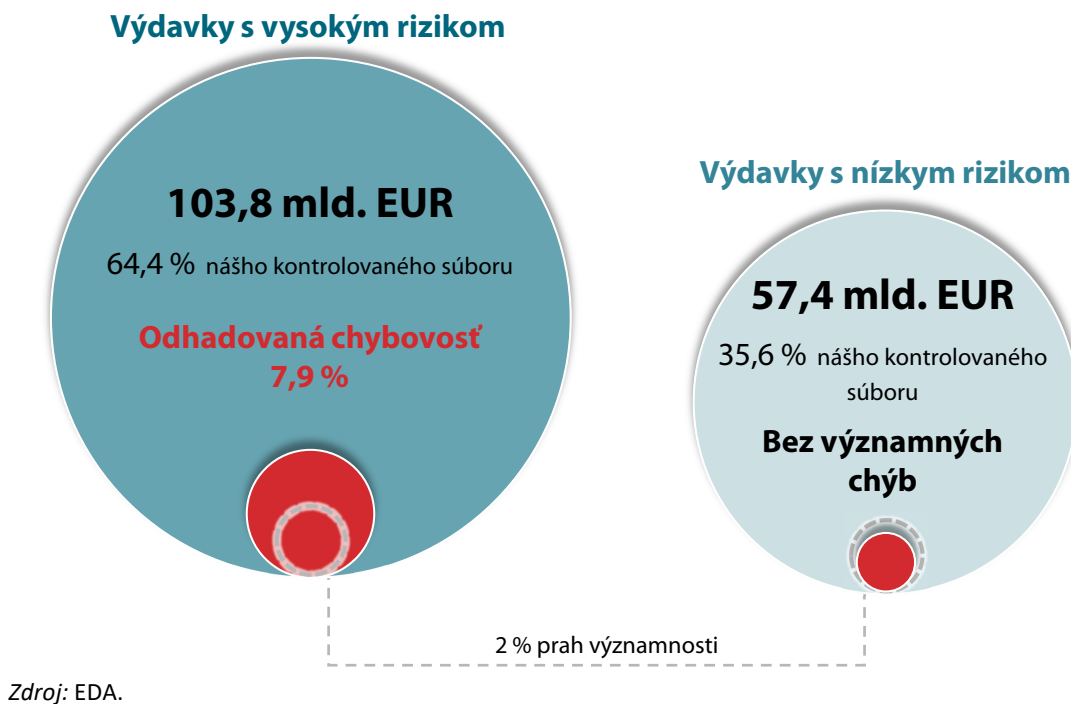

Zdroj: EDA.

Viac než polovica nášho kontrolovaného súboru je opäť ovplyvnená významnými chybami

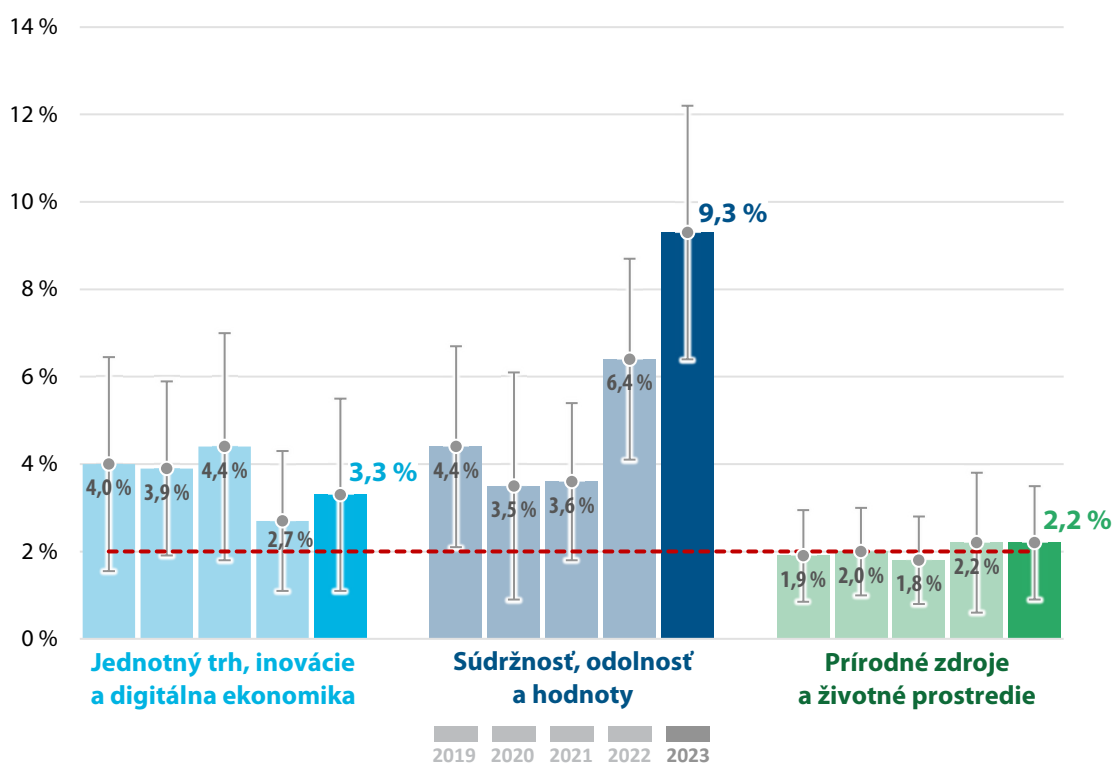
Výdavky s vysokým rizikom tvorili v roku 2023 v našom kontrolovanom súbore 64,4 %, v porovnaní so 66,0 % v predchádzajúcom roku. Znovu sme zistili, že vo výdavkoch s nízkym rizikom sa nenachádzajú významné chyby, no výdavky s vysokým rizikom sú stále ovplyvnené významnou chybovosťou. To znamená, že na riziko chýb má vplyv spôsob vyplácania prostriedkov. Chybovosť vo výdavkoch s vysokým rizikom odhadujeme na 7,9 % (2022: 6,0 %) (pozri *ilustráciu 3*).

Ilustrácia 3 – Rozdelenie kontrolovaného súboru za rok 2023 na výdavky s nízkym a vysokým rizikom

Na zvýšení chybovosti sa najviac podieľal okruh „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ (3,5 percentuálneho bodu), za ním nasledovali okruhy „Prírodné zdroje a životné prostredie“ (0,8 percentuálneho bodu) a „Susedstvo a svet“ (0,8 percentuálneho bodu). Na *ilustrácii 4* je porovnaná nami odhadovaná chybovosť v okruhoch „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“, „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ a „Prírodné zdroje a životné prostredie“ v rokoch 2019 až 2023.

Ilustrácia 4 – Odhadovaná chybovosť výdavkov v okruhoch 1, 2 a 3 VFR (2019 – 2023)

Zdroj: EDA.

V roku 2023 sme znovu zistili, že najväčší podiel na chybovosti výdavkov s vysokým rizikom majú chyby týkajúce sa oprávnenosti, ktoré tvorili 53 %, a to najmä v okruhoch „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“, „Prírodné zdroje a životné prostredie“ a „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“. Okrem toho chyby v dôsledku porušenia pravidiel verejného obstarávania a štátnej pomoci tvorili 31 % chybovosti pri výdavkoch s vysokým rizikom.

Porovnanie našich odhadov chybovosti s odhadmi Komisie

Výročná správa o riadení a výkonnosti (AMPR), za ktorú je zodpovedné kolégium komisárov, je zhrnutím kľúčových informácií z výročných správ o činnosti (VŠČ) týkajúcich sa vnútornej kontroly a finančného riadenia. Obsahuje aj informácie o riziku pri platbe, čo je odhad Komisie týkajúci sa sumy, ktorá nebola vyplatená v súlade s platnými pravidlami. Riziko pri platbe vyčíslené Komisiou za rok 2023 je 1,9 %, čo je pod nami odhadovanou chybovosťou na úrovni 5,6 % (2022: 4,2 %) a pod naším rozpätím, ktoré sa pohybuje od 4,4 % do 6,8 %.

Podobne ako v našom odhade chybovosti, ani v odhade Komisie nie sú zahrnuté výdavky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výsledky kontrol týchto výdavkov zverejňuje osobitne na základe kvalitatívneho posúdenia. Okrem toho VŠČ každého generálneho riaditeľstva (GR) Komisie obsahuje vyhlásenie, v ktorom generálny riaditeľ poskytuje uistenie, že finančné informácie v správe sú predložené náležite a že transakcie, za ktoré zodpovedá, sú zákonné a správne. Na tento účel poskytli všetky generálne riaditeľstvá odhady rizika pri platbe vo svojich výdavkoch s výnimkou Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, v prípade ktorého Komisia posudzuje výsledky kontrol na základe kombinácie výsledkov auditov a kontrol členských štátov a jej vlastných auditov a kontrol.

Za každý okruh VFR, ku ktorému predkladáme špecifické hodnotenie, sme porovnali riziko pri platbe za rok 2023 stanovené Komisiou s nami odhadovanou chybovosťou. Z porovnaní vyplýva, že v troch oblastiach politiky sú údaje Komisie nižšie ako naše odhady. Zistili sme, že v oblasti „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“ sa odhad Komisie týkajúci sa rizika pri platbe na úrovni 1,4 % nachádzal v spodnej polovici nášho rozpätia, pod nami odhadovanou chybovosťou, v oblasti „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ bol odhad Komisie na úrovni 2,6 %, čo je výrazne pod naším rozpätím odhadovanej chybovosti, a v oblasti „Prírodné zdroje a životné prostredie“ bol odhad Komisie týkajúci sa rizika pri platbe (1,9 %) v spodnej polovici nášho rozpätia, pod nami odhadovanou chybovosťou.

V správe AMPR Komisia prezentuje celkové posúdenie rizika ročných výdavkov za rok 2023 s cieľom určiť a zamerať opatrenia na oblasti s vysokým rizikom. Komisia odhaduje, že v prípade 67 % výdavkov je riziko nízke, pri 9 % stredné a pri 24 % vysoké. My sme však pri našej práci odhalili obmedzenia v *ex post* kontrole Komisie, ktoré majú súhrnne vplyv na spoľahlivosť posúdenia rizika Komisiou. Jednou z najviac zasiahnutých oblastí bola „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“, v ktorej sme väčšinu výdavkov vyhodnotili ako vysoko rizikové, zatiaľ čo Komisia takto klasifikovala len menšiu časť výdavkov.

K výdavkom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sme v roku 2023 vydali výrok s výhradou

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti je dočasný nástroj, ktorý sa vykonáva a financuje spôsobom, ktorý sa zásadne líši od výdavkov z rozpočtu EÚ. Zatiaľ čo prijímateľom výdavkov z rozpočtu EÚ sa uhradí platba za vykonanie určitých činností alebo sa im preplatia vzniknuté náklady, v rámci mechanizmu sa členským štátom uhrádzajú platby za uspokojivé splnenie vopred stanovených míľnikov alebo cieľov. V súvislosti s mechanizmom sme preto preskúmali, či boli vopred stanovené míľniky alebo ciele uspokojivo splnené a či boli splnené horizontálne podmienky oprávnenosti.

Z celkových auditorských dôkazov získaných pri našej práci vyplýva, že 16 zo 452 míľnikov a cieľov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré sme preskúmali, nebolo v súlade s podmienkami na uhradenie platby alebo s podmienkami oprávnenosti. Týka sa to siedmich platieb v siedmich členských štátoch. Našli sme aj prípady vážne definovaných míľnikov a cieľov, nedostatky v systémoch kontroly členských štátov a problémy so spoľahlivosťou informácií, ktoré členské štáty zahrnuli do svojich vyhlásení riadiaceho subjektu.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o hlavných zisteniach sa nachádzajú v kapitole 1 a kapitole 11 našej výročnej správy za rok 2023. Úplné znenie výročnej správy sa nachádza na našom **webovom sídle** (eca.europa.eu).*

Bližší pohľad na naše výsledky

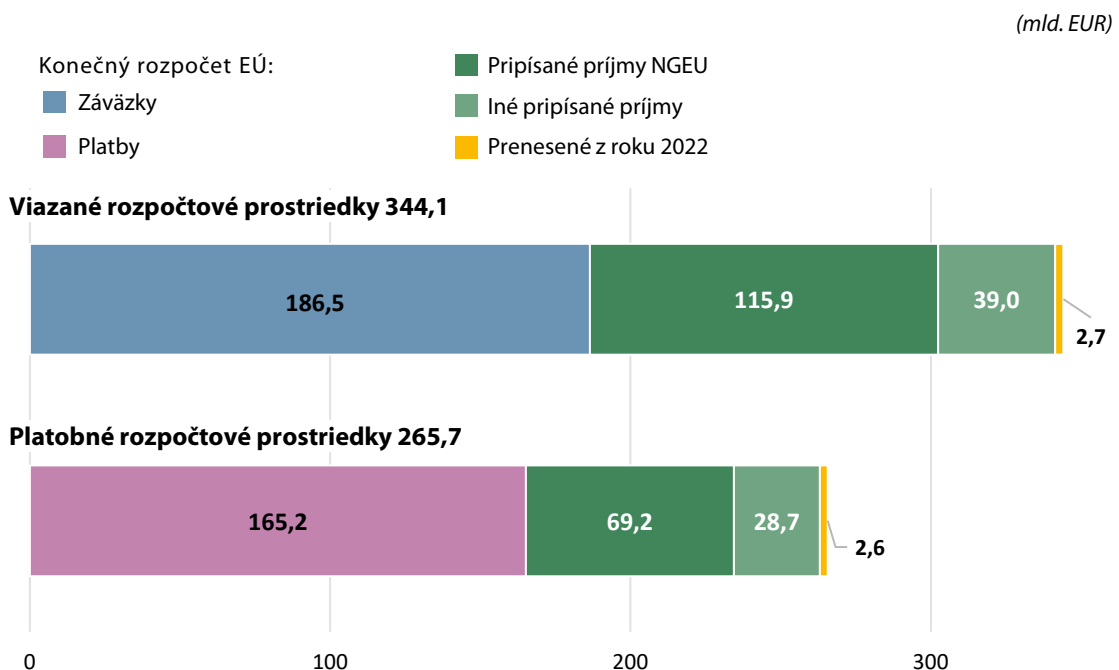

Rozpočtové a finančné riadenie

Plnenie rozpočtu EÚ bolo vysoké v prípade záväzkov, ale nízke v prípade platieb

Rok 2023 bol tretím rokom VFR na obdobie 2021 – 2027. Na *ilustrácii 5* sú znázornené celkové dostupné rozpočtové výdavky EÚ vrátane grantov nástroja NGEU.

Ilustrácia 5 – Celkové dostupné rozpočtové výdavky EÚ na rok 2023 vrátane grantov NGEU

Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

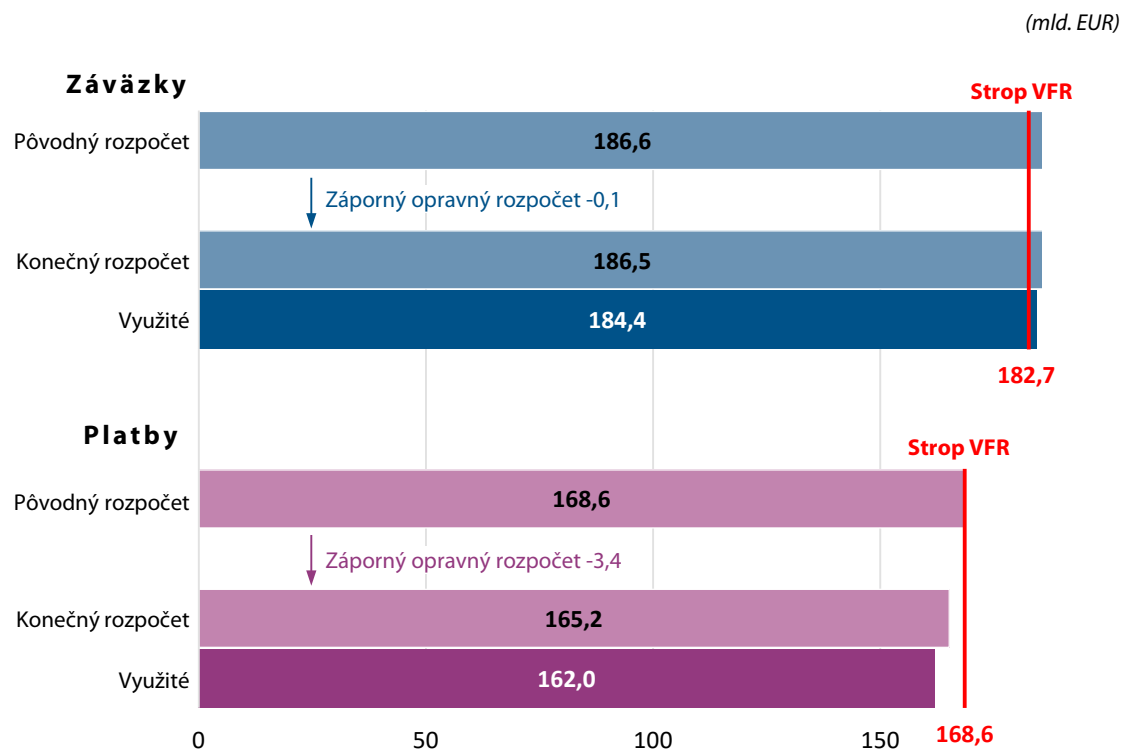
V roku 2023 sa využili takmer všetky viazané rozpočtové prostriedky v ročnom rozpočte EÚ

Konečný rozpočet na viazané rozpočtové prostriedky vo výške 186,5 mld. EUR presiahol strop VFR na úrovni 182,7 mld. EUR. Bolo to možné prostredníctvom využitia osobitných nástrojov VFR, ako je pobrexitová adaptačná rezerva, Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii a rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc. Tieto nástroje poskytujú dodatočné finančné prostriedky nad rámec stropov VFR a sú určené na nové alebo nepredvídané udalosti. Celkové záväzky prijaté v rámci rozpočtu na rok 2023 dosiahli 184,4 mld. EUR.

Platby boli nižšie ako pôvodný plán a strop VFR

V roku 2023 predstavoval celkový konečný rozpočet 165,2 mld. EUR a bol teda pod stropom VFR. Celkové platby uhradené z konečného rozpočtu dosiahli 162,0 mld. EUR. Pozri [ilustráciu 6](#).

Ilustrácia 6 – Plnenie rozpočtu v roku 2023

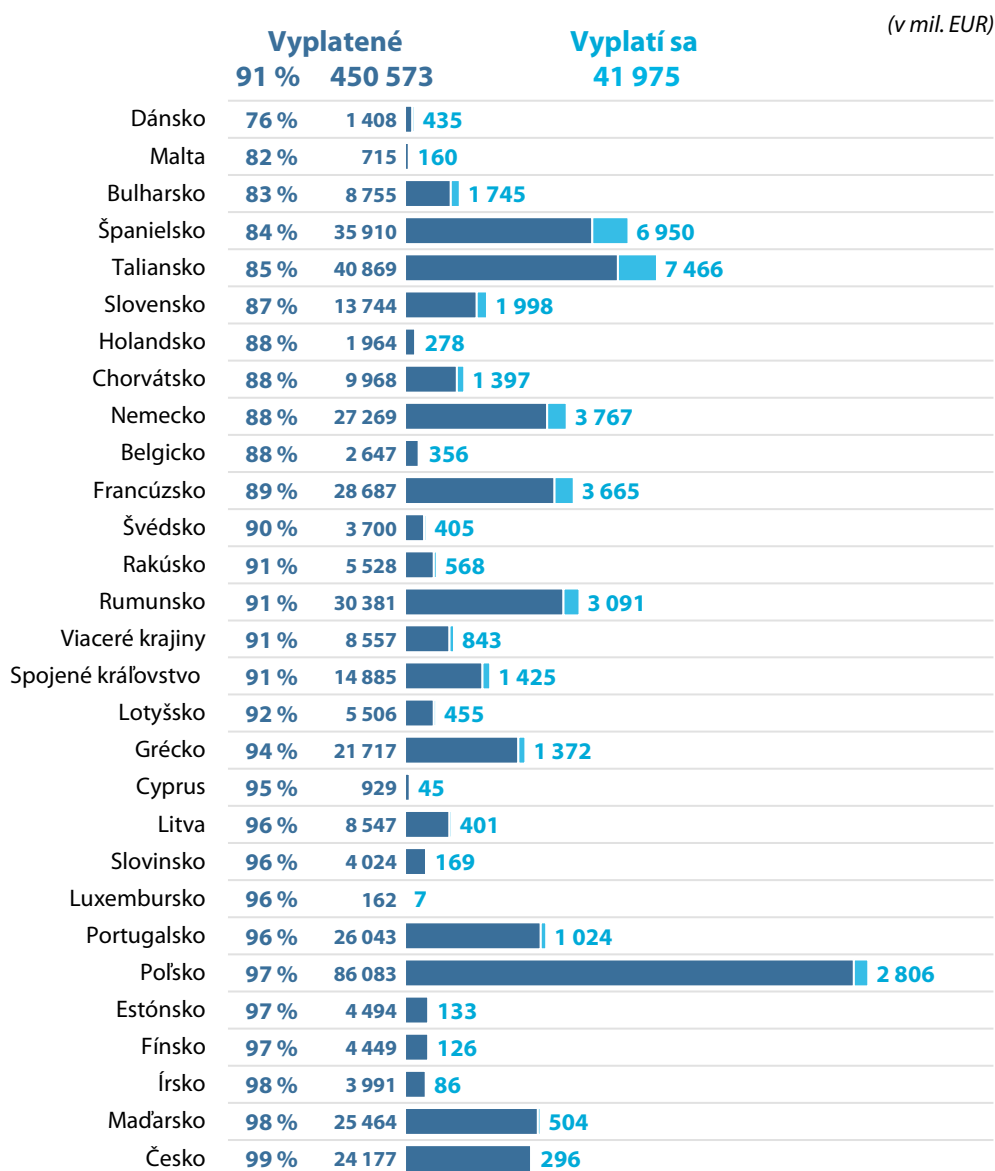
Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

Po zohľadnení dodatočných platieb vo výške 74,7 mld. EUR z pripísaných príjmov (najmä grantov NGEU) a prenesených prostriedkov z roku 2022 vo výške 2,4 mld. EUR dosiahli platby v roku 2023 celkovú výšku 239,2 mld. EUR. Čerpanie rozpočtu na platby teda dosiahlo 90,0 % všetkých platobných rozpočtových prostriedkov vo výške 265,7 mld. EUR.

Čerpanie prostriedkov z fondov EŠIF na obdobie 2014 – 2020 sa v roku 2023 spomalilo, ale lehota na žiadosti o platbu a dokumenty o ukončení bola predĺžená o rok

Platby z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) v roku 2023 bez zdrojov NGEU predstavovali 54,7 mld. EUR, čo bolo menej ako v predchádzajúcich troch rokoch (64,7 mld. EUR v roku 2022, 75,1 mld. EUR v roku 2021 a 72 mld. EUR v roku 2020). Na konci roka 2023 dosiahli všetky platby z EŠIF na obdobie 2014 – 2020 výšku 450,6 mld. EUR z celkovej pridelenej sumy 492,6 mld. EUR. Miera čerpania bola teda 91,5 %. Zatiaľ čo rozdiely v tom, ako členské štáty čerpali fondy EŠIF, boli v porovnaní s rokom 2022 menej výrazné, miera čerpania štyroch členských štátov zostala na konci roka 2023 nižšia než 85 %, ako je vidno na *ilustrácii 7*.

Ilustrácia 7 – Čerpanie finančných prostriedkov členskými štátmi z fondov EŠIF na obdobie 2014 – 2020 (okrem NGEU), stav na konci roka 2023

Zdroj: EDA, na základe platformy otvorených údajov Komisie k 8. januáru 2024 a ďalších údajov Komisie.

Platby z fondov v rámci zdieľaného riadenia na roky 2021 – 2027 podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach boli i naďalej nízke

V roku 2023 boli ročné platby z fondov zdieľaného riadenia podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach (NSU) (6,3 mld. EUR) vo výške 4,1 mld. EUR na predbežné financovanie a 2,2 mld. EUR na priebežné platby. V roku 2023 11 členských štátov nepožiadalo o priebežné platby zo žiadneho z fondov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o spoločných ustanoveniach. Na konci roku 2023 dosiahli celkové platby 12,8 mld. EUR, čo je len 3,2 % celkovej sumy VFR na roky 2021 – 2027.

V roku 2023 sa členské štáty vo svojom úsilí prednostne zamerali na čerpanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti na obdobie 2014 – 2020 a rýchlejšie vykonávanie nástroja NGEU. Kumulácia oneskorení však v porovnaní s predchádzajúcim programových období poukazuje na nedostatky v tomto čerpaní a predstavuje ročnú medzeru vo vykonávaní.

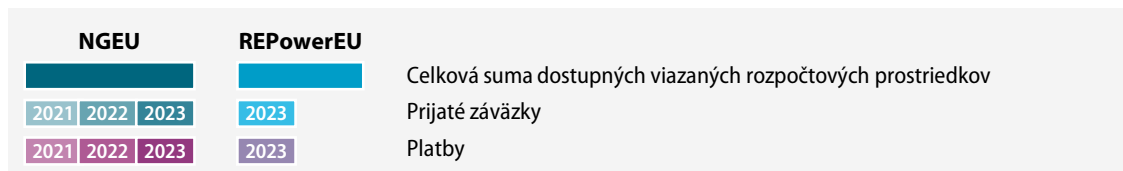
Platby z EPFRV v rámci novej SPP začali v roku 2023 pomaly

Na EPFRV sa od roku 2023 vzťahujú nové nariadenia o spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP). Na konci roku 2023 predstavovali platby z EPFRV 0,7 mld. EUR, pričom miera čerpania bola len 1 %.

Platby z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a z programov, ktorých prostriedky boli navýšené z nástroja NGEU, boli v roku 2023 nižšie, ako sa očakávalo

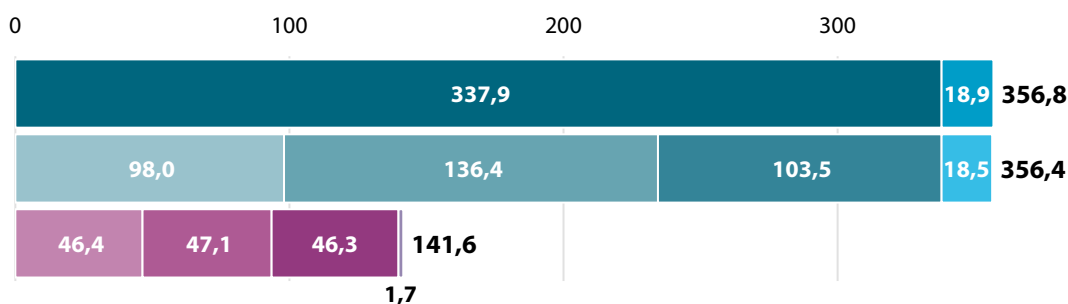
Vo februári 2023 Európsky parlament a Rada zmenili nariadenie o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti tak, aby do plánov členských štátov týkajúcich sa mechanizmu mohla byť zahrnutá kapitola REPowerEU, financovaná zo systému obchodovania s emisiami (ETS) a z pobrexitovej adaptačnej rezervy. Do konca roka 2023 prijala Komisia všetky záväzky v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financované z NGEU (337,9 mld. EUR). Záväzky týkajúce sa kapitol REPowerEU predstavovali 18,5 mld. EUR (17,3 mld. EUR zo systému ETS a 1,2 mld. EUR z pobrexitovej adaptačnej rezervy), pričom zostávajúca suma 0,4 mld. EUR z pobrexitovej adaptačnej rezervy má byť pridelená neskôr. Ročné platby grantov z mechanizmu dosiahli v roku 2023 celkovo 48 mld. EUR. Komisia na rozdiel od toho v júni 2022 očakávala, že celkové platby z mechanizmu financované nástrojmi NGEU a uhradené na základe mílnikov a cieľov (bez kapitol REPowerEU) dosiahnu v roku 2023 výšku 76,4 mld. EUR. Podľa Komisie vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti nepriaznivo ovplyvnili viaceré faktory, ako je vysoká inflácia, zvýšené ceny energie, problémy v globálnych dodávateľských reťazcoch, nedostatok pracovnej sily či nedostatočná administratívna kapacita. S platbami vo výške 141,6 mld. EUR z 356,4 mld. EUR prijatých záväzkov zostáva k dispozícii až 215,2 mld. EUR z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré sa majú vyplatiť do konca roka 2026. Pozri [ilustráciu 8](#).

Ilustrácia 8 – Vykonávanie grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti podľa zdrojov, stav na konci roka 2023

(mld. EUR)

Granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

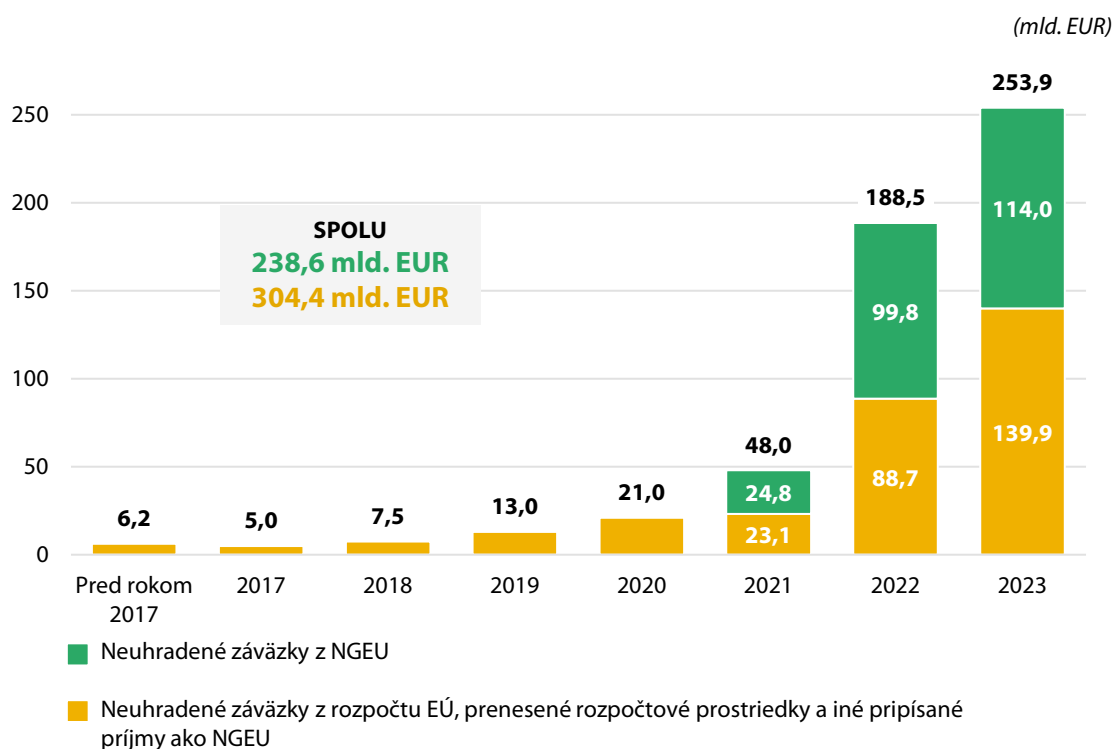
V tom, ako členské štáty čerpali granty z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, sú významné rozdiely. Do konca roka 2023 štyri členské štáty (Írsko, Maďarsko, Holandsko a Švédsko) nedostali predbežné financovanie ani nepredložili žiadosť o platbu, zatiaľ čo tri členské štáty (Belgicko, Poľsko a Fínsko) dostali len predbežné financovanie.

Celkové záväzky z navýšenia prostriedkov NGEU na programy VFR dosiahli výšku 82,9 mld. EUR z pôvodne pridelených prostriedkov vo výške 83,1 mld. EUR. Ročné platby na navýšenie prostriedkov z nástroja NGEU na existujúce programy VFR sa zvýšili zo 16,1 mld. EUR v roku 2022 na 19,0 mld. EUR v roku 2023. Do konca roka 2026 možno uskutočniť platby do výšky 40,6 mld. EUR.

Zostávajúce záväzky z rozpočtu EÚ a financovania grantov NGEU dosiahli rekordnú výšku 543 mld. EUR

Neuhradené záväzky sú súčtom prijatých záväzkov, ktoré zatiaľ neboli uhradené. Na konci roka 2023 dosiahli celkové neuhradené záväzky, ktoré sa budú musieť uhradiť v nasledujúcich rokoch, pokiaľ sa nezruší ich viazanosť, rekordnú výšku 543 mld. EUR. V porovnaní s rokom 2022 to bol nárast o 90,2 mld. EUR (452,8 mld. EUR). Neuhradené záväzky sa týkajú najmä rozpočtu EÚ a prenesených rozpočtových prostriedkov (263,6 mld. EUR) a financovania grantov z nástroja NGEU (238,6 mld. EUR). V roku 2022 sme odporučili výrazne znížiť mieru neuhradených záväzkov. Pozri [ilustráciu 9](#).

Ilustrácia 9 – Celkové neuhradené záväzky podľa roku pôvodu a druhu financovania, stav na konci roka 2023

Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za rok 2023 a správ o plnení rozpočtu z účtovného systému Komisie.

Riziká a výzvy

V rámci revízie VFR sa zaviedli opatrenia na riešenie rizík súvisiacich s dodatočnými nákladmi na financovanie v rámci nástroja NGEU a nahromadením neuhradených platieb

Rada vo februári 2024 pozmenila VFR v reakcii na viaceré výzvy (napr. pokračujúcu podporu Ukrajine, vyššie úrokové sadzby, zvýšenú migráciu a potrebu podporovať strategické technológie). V rámci tejto revízie VFR boli zvýšené viazané rozpočtové prostriedky na obdobie 2024 – 2027 o 21,0 mld. EUR, z toho 17 mld. EUR je určených na financovanie novovytvoreného Nástroja pre Ukrajinu.

Rada tiež zaviedla tzv. kaskádový mechanizmus. Jeho účelom je pokryť náklady na prijaté úvery NGEU, ktoré v prípade, že finančné prostriedky nemožno nájsť v rámci existujúceho rozpočtu EÚ ani do konca súčasného VFR, presahujú ročné sumy stanovené v revidovanom nariadení o VFR. Nástroj Európskej únie na obnovu NextGenerationEU je osobitným nástrojom nad rámec stropu VFR, ktorý nemá pevnú sumu. Komisia odhaduje, že dodatočné úrokové a kupónové platby v súvislosti s vypožičiavaním si prostriedkov NGEU v rámci súčasného VFR by sa mohli pohybovať v rozmedzí od 17 mld. EUR do 27 mld. EUR.

Riziko zrušenia viazanosti finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti vo VFR na roky 2021 – 2027

Čerpanie prostriedkov z fondov EŠIF a Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) vo VFR na roky 2021 – 2027 bolo v roku 2023 naďalej nízke. V dôsledku toho rozpočtový orgán znížil platobné rozpočtové prostriedky na rok 2023 pre EFRR (-1,1 mld. EUR) a ESF+ (-0,7 mld. EUR). Riziko zrušenia viazanosti by sa mohlo prejaviť už na konci roka 2025 v prípade záväzkov prijatých v roku 2022 v rámci nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027.

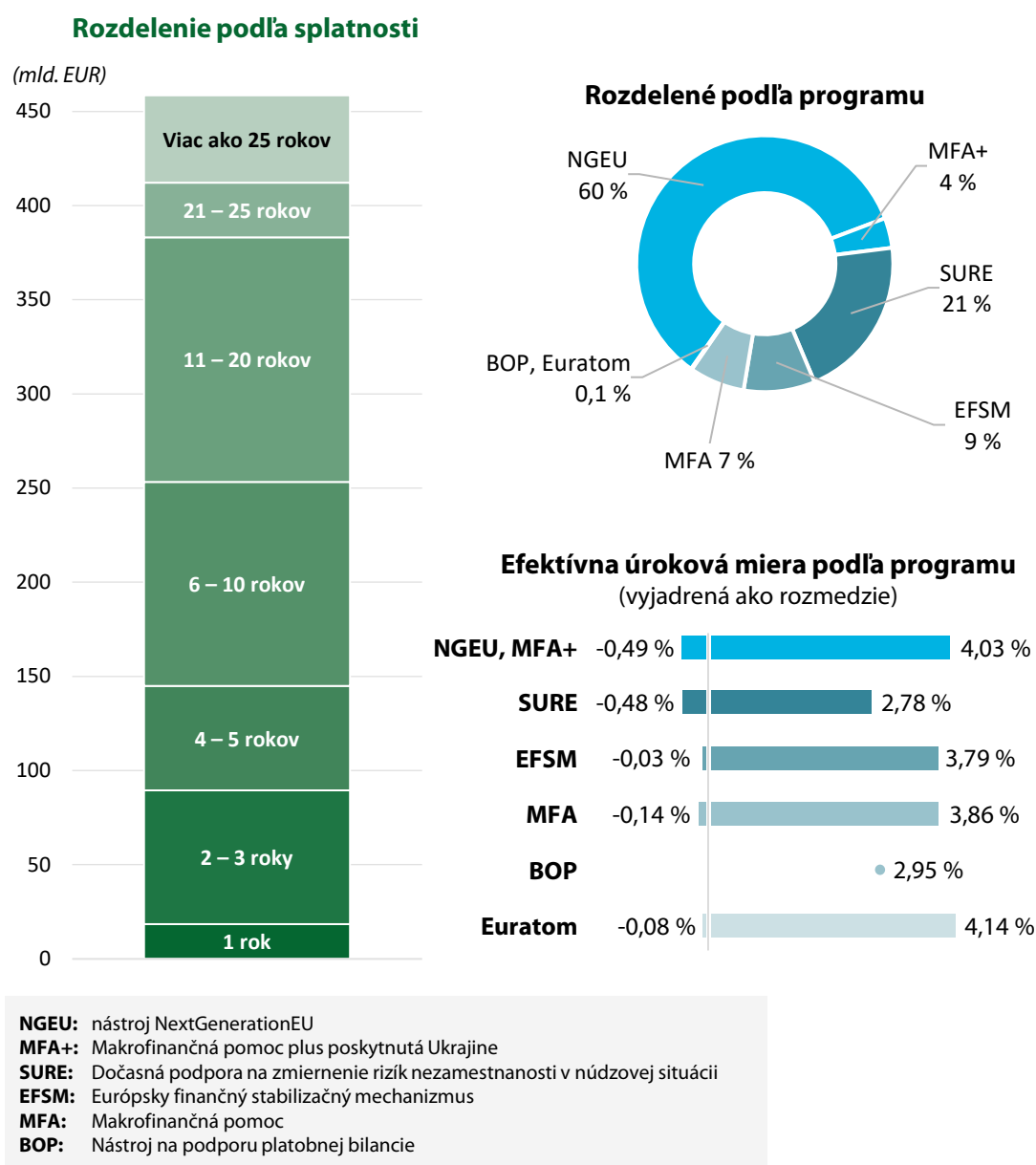
Podľa prognózy Komisie z roku 2023 mal byť objem zrušených záväzkov na roky 2024 – 2027 vo výške 8,1 mld. EUR (prognóza na rok 2022: 7,6 mld. EUR na roky 2023 – 2027). Pokiaľ ide o Kohézny fond, EFRR a ESF+ v rámci politiky súdržnosti, Komisia predpokladala celkové zrušenie viazanosti na obdobie 2024 – 2027 vo výške 2,2 mld. EUR, čo je viac ako päťnásobok jej prognózy z roku 2022 vo výške 0,4 mld. EUR. Pokiaľ ide o FST, oneskorenia pri prijímaní VFR a právnych predpisov špecifických pre jednotlivé programy a tiež nízka miera vykonávania v roku 2023 budú predstavovať riziko zrušenia viazanosti od roku 2025. Významný objem zrušených záväzkov môže ohroziť plnenie cieľov EÚ.

V roku 2023 sa zvýšil dlh EÚ z úverov

Nesplatené prijaté úvery EÚ sa v roku 2023 zvýšili o viac ako 30 %

Na konci roka 2023 sa nominálna hodnota nesplatených prijatých úverov EÚ zvýšila na viac než 458,5 mld. EUR, čo predstavuje za rok nárast o 110,5 mld. EUR. EÚ sa teraz stala jedným z najväčších emitentov dlhových nástrojov v Európe. Na *ilustrácii 10* je znázornená splatnosť a efektívne úrokové sadzby všetkých prijatých úverov EÚ.

Ilustrácia 10 – Splatnosť a efektívne úrokové sadzby prijatých úverov EÚ, stav na konci roka 2023

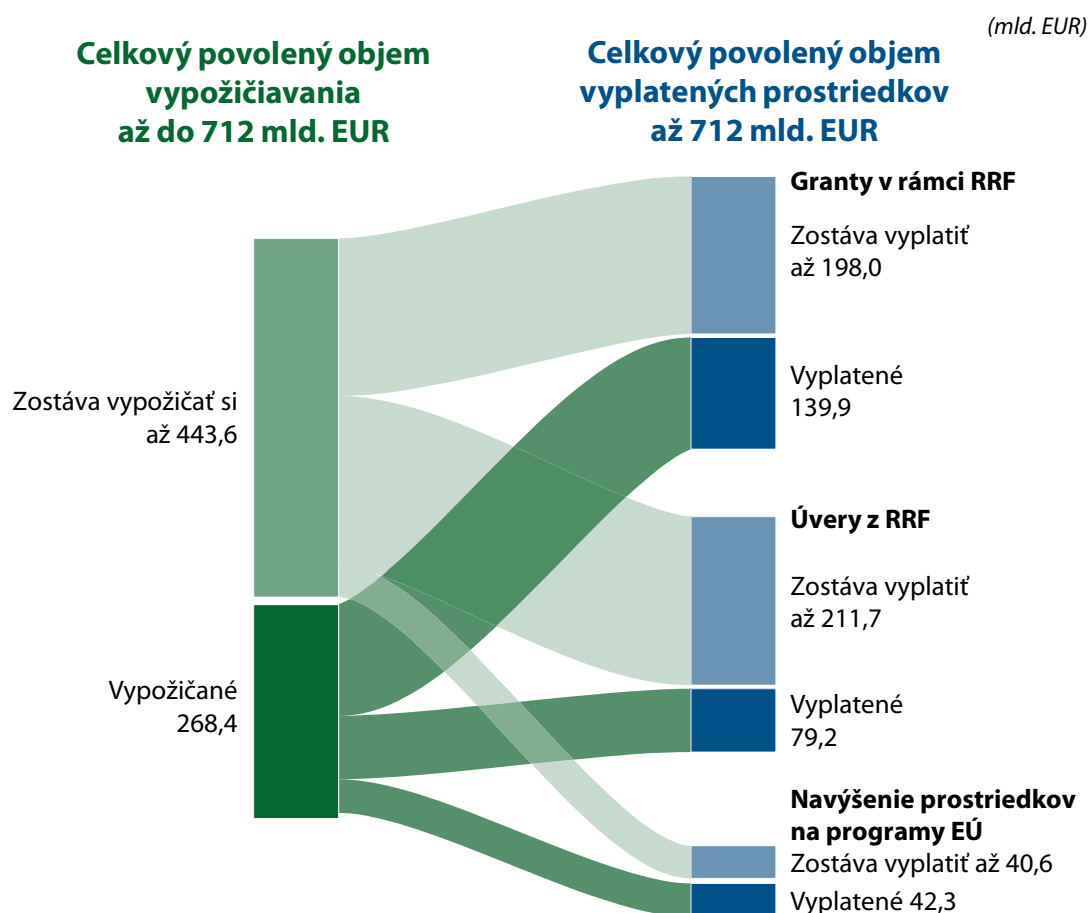
Poznámka: Sumy sú uvedené v nominálnej hodnote.

Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

Vypožičiavanie si v rámci NGEU sa môže do roku 2026 viac ako zdvojnásobiť, zatiaľ čo väčšina splátok sa odkladá do budúcich viacročných finančných rámcov

Na konci roka 2023 mala EÚ nesplatené dlhopisy EÚ v nominálnej hodnote 268,4 mld. EUR na financovanie úverov a grantov z nástroja NGEU a ďalších programov financovaných z NGEU. Pokiaľ ide o NGEU, EÚ si môže do konca roka 2026 požičať ďalšiu sumu vo výške 443,6 mld. EUR, pozri [ilustráciu 11](#).

Ilustrácia 11 – Vypožičiavanie si a vyplácanie prostriedkov v rámci NGEU, stav na konci roka 2023

Poznámka: Vypožičaná suma nezahŕňa krátkodobé pokladničné poukážky EÚ vo výške 15,2 mld. EUR. Do konca roka 2023 ešte nebola vyplatená vypožičaná suma vo výške 7,0 mld. EUR, ktorá je uložená v Európskej centrálnej banke.

Zdroj: EDA, na základe dokumentu [COM\(2024\) 93](#) a konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

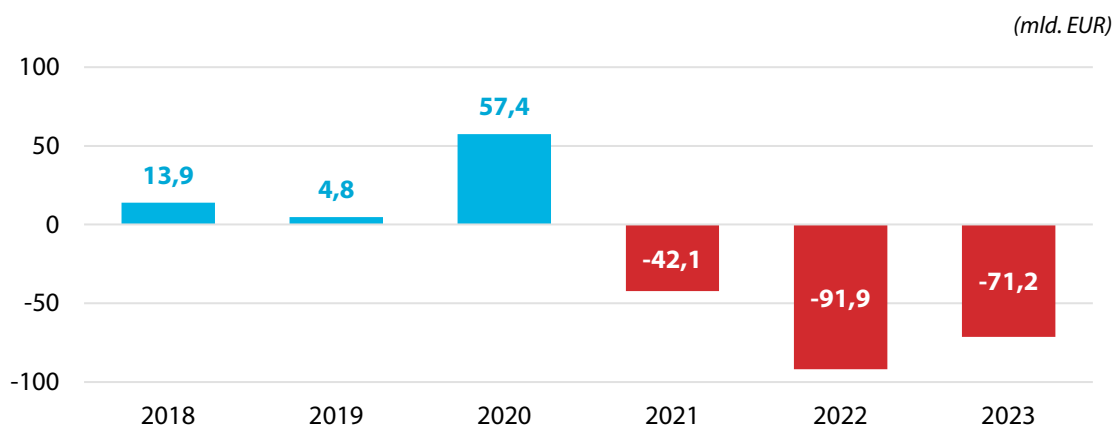
Splácanie vypožičaných prostriedkov v rámci NGEU sa musí začať do konca roka 2027, ak v rozpočtovom riadku zostanú k dispozícii nevyužitú rozpočtové prostriedky na pokrytie nákladov na financovanie NGEU, a musí sa dokončiť najneskôr do roku 2058. Väčšina splátok je preto odložená do budúcich viacročných finančných rámcov. Všetky náklady, ktoré vzniknú EÚ v súvislosti s vypožičiavaním si finančných prostriedkov na úvery NGEU, vrátane nákladov spojených s úrokovými sadzbami a iných finančných rizík, musia znášať prijímajúce krajiny. Všetky náklady spojené s grantmi z nástroja NGEU a navýšením prostriedkov sú hradené z rozpočtu EÚ.

Na to, aby sa dosiahlo stabilné a predvídateľné znižovanie dlhu nástroja NGEU do roku 2058, je možné, že Komisia bude musieť dlhové nástroje s končiacou platnosťou refinancovať vydaním nových dlhových nástrojov, ktorými splatí staré nástroje po ich splatnosti. Potenciálne zmeny trhových podmienok by mohli viesť k vyšším nákladom súvisiacim s vypožičiavaním si prostriedkov, ktoré sa v prípade dlhu NGEU súvisiaceho s grantmi a navýšením prostriedkov NGEU budú musieť hrať z rozpočtu EÚ.

Externé pripísané príjmy z dlhu NGEU majú významný vplyv na hospodársky výsledok

Sumy vypožičané v rámci NGEU sú nasmerované do grantov NGEU a navýšenia prostriedkov v programoch EÚ prostredníctvom vonkajších pripísaných príjmov, ktoré dopĺňajú schválené rozpočtové prostriedky v rozpočte EÚ. Vykonávanie NGEU nemá formálny vplyv na zásadu, že príjmy a výdavky uvedené v ročnom rozpočte EÚ by mali byť v rovnováhe (zásada vyrovnanosti). Z účtovného hľadiska však výkaz finančných výsledkov nezahŕňa ako príjem sumu vypožičanú v rámci NGEU, zatiaľ čo zahŕňa výdavky súvisiace s grantmi NGEU. V dôsledku toho má negatívny vplyv na hospodársky výsledok daného roka. Negatívne hospodárske výsledky zvyšujú deficit čistých aktív, ako sa uvádza v súvahe EÚ, a preto sa musia financovať z budúcich rozpočtov (pozri [ilustráciu 12](#)). Splatenie vypožičaných prostriedkov v rámci NGEU je zaručené v rámci stropov vlastných zdrojov.

Ilustrácia 12 – Hospodársky výsledok (prebytok/deficit) za každý rok v období 2018 až 2023

Poznámka: Údaj za rok 2020 zahŕňa príjmy vo výške 47,5 mld. EUR súvisiace s dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva.

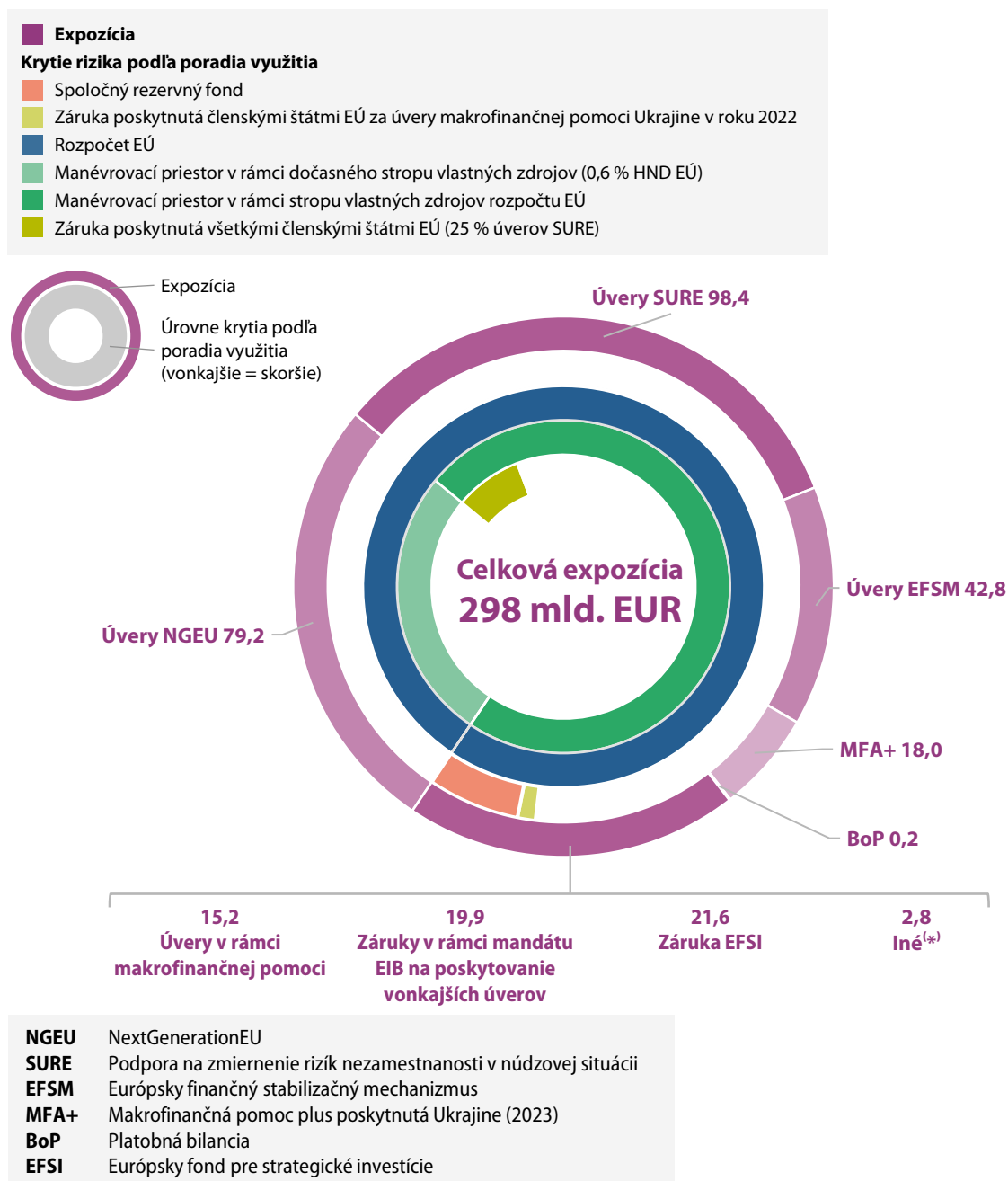
Zdroj: EDA, na základe konsolidovaných účtovných závierok EÚ za roky 2018 až 2023.

Expozícia rozpočtu EÚ sa v roku 2023 zvýšila a predpokladá sa, že bude rásť ďalej

Expozícia rozpočtu EÚ zo záruk z rozpočtu EÚ za prijaté úvery na trhu a z podmienených záväzkov z rozpočtových záruk dosiahli na konci roku 2023 celkovú sumu 298,0 mld. EUR, čo predstavovalo zvýšenie z 248,3 mld. EUR na konci roka 2022. Na [ilustrácii 13](#) je uvedené podrobné členenie expozície podľa zdroja (vyznačené fialovou farbou). Sústredné kruhy na ilustrácii zobrazujú vrstvy krytia rizika, ktoré predstavujú rôzne úrovne krytia. Kruh, ktorý je najbližšie k expozícii, predstavuje prvú vrstvu pokrytia rizika, ktorá sa využije najskôr. Nasledujúce kruhy smerom dovnútra reprezentujú ďalšie vrstvy krytia rizika.

Ilustrácia 13 – Celková expozícia rozpočtu EÚ na konci roka 2023 podľa zdroja expozície a krytia rizika

(mld. EUR)

(*) Záruka Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD): 0,5 mld. EUR, záruka InvestEU: 1,4 mld. EUR a záruka Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus (EFSD+): 0,6 mld. EUR, úvery Euratomu: 0,3 mld. EUR.

Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej zvierky EÚ za rok 2023 a platných nariadení.

Zvýšenie expozície rozpočtu EÚ v roku 2023 súviselo najmä s vypožičiavaním si prostriedkov na dodatočné úvery z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 34,1 mld. EUR poskytnuté členskými štátmi (2022: 27,2 mld. EUR), z toho 5,4 mld. EUR na úvery REPowerEU a úvery v rámci nástroja MFA+ Ukrajine vo výške 18,0 mld. EUR. Expozícia voči podmieneným záväzkom vyplývajúcim z rozpočtových záruk sa do konca roka 2023 zvýšila na 44,0 mld. EUR, a to zo 42,9 mld. EUR na konci roka 2022. Dôvodom bolo najmä viac vyplatených prostriedkov na investície, ktoré boli kryté zárukou z programu InvestEU. V októbri 2023 Komisia odhadla, že dostupný manévrovací priestor na obdobie 2024 – 2027 bude postačovať na pokrytie potenciálnych strát vyplývajúcich zo záväzkov zabezpečených manévrovacím priestorom.

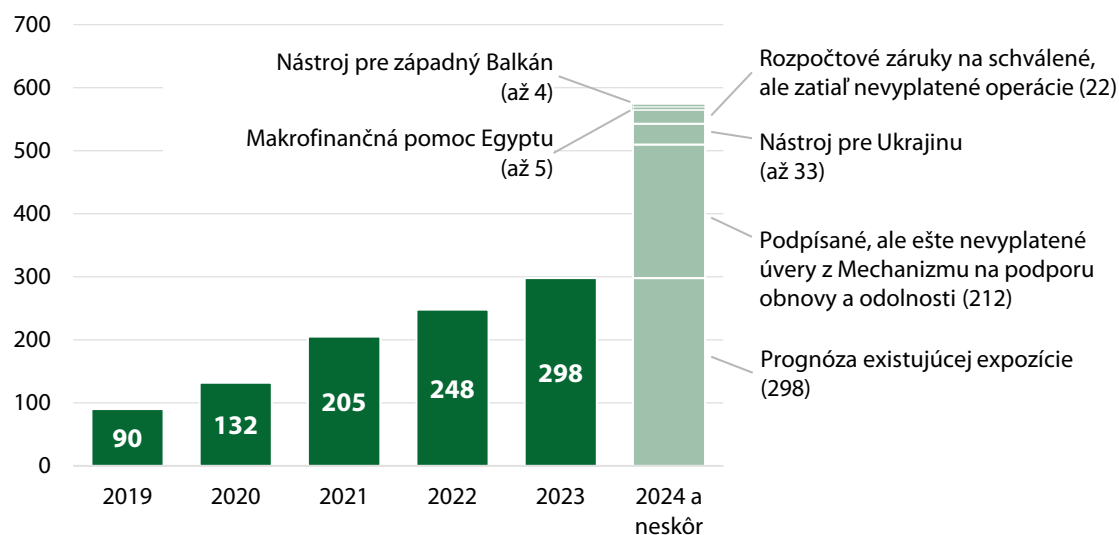
Očakáva sa, že expozícia rozpočtu EÚ z konca roka 2023 v rokoch 2024 aj 2025 vzrastie, a to najmä v dôsledku nových úverov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Do konca roka 2023 Komisia podpísala s členskými štátmi dohody o úveroch z mechanizmu vo výške 290,9 mld. EUR, z ktorých 211,7 mld. EUR ešte nebolo vyplatených.

Začiatkom roka 2024 zákonodarcovia EÚ zriadili Nástroj pre Ukrajinu. Úvery až do výšky 33 mld. EUR sa budú financovať z vypožičiavaných prostriedkov na finančnom trhu a budú zabezpečené manévrovacím priestorom rozpočtu EÚ, ako je to v prípade úverov MFA+. V stanovisku k Nástroju pre Ukrajinu sme zdôraznili, že tento prístup so sebou prináša značné riziká pre rozpočet EÚ.

Na **ilustrácii 14** je uvedené porovnanie minulej a predpokladanej expozície rozpočtu EÚ od roku 2019.

Ilustrácia 14 – Minulá a predpokladaná expozícia rozpočtu EÚ

(mld. EUR v bežných cenách)

Poznámka: Sumy sú uvedené v nominálnej hodnote.

Zdroj: EDA, na základe konsolidovanej ročnej účtovnej závierky EÚ za roky 2019 až 2023 a informácií Komisie.

Útočná vojna Ruska voči Ukrajine naďalej zvyšuje finančné riziká pre budúce rozpočty EÚ

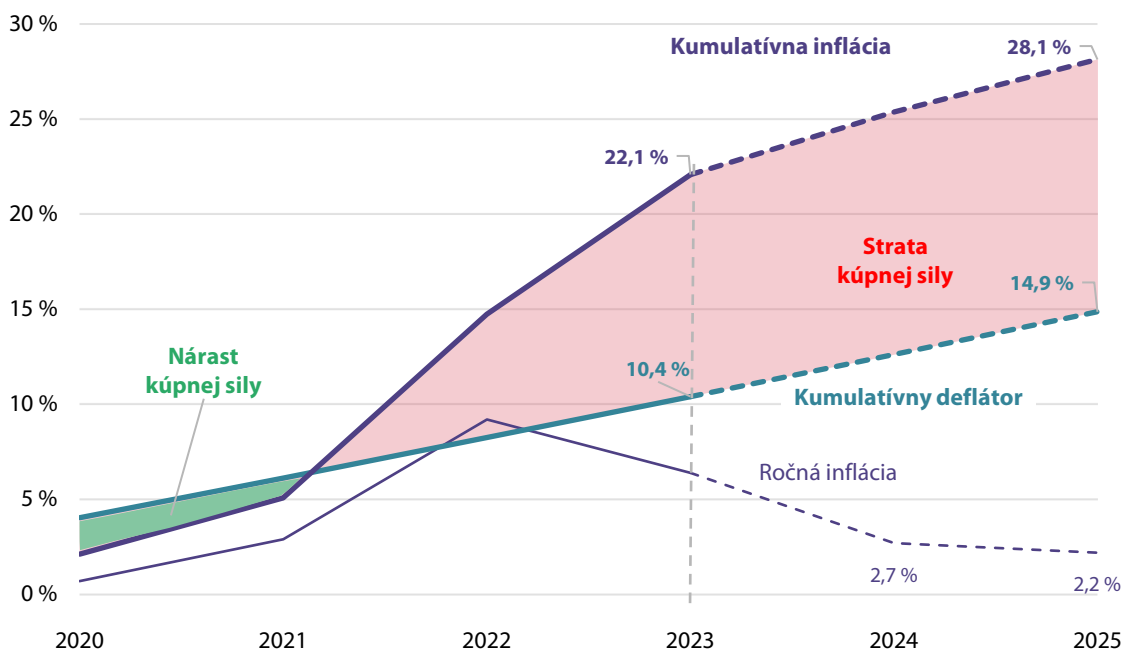
Expozícia rozpočtu EÚ voči Ukrajine sa zvýšila zo 16 mld. EUR na konci roka 2022 na 33,7 mld. EUR na konci roka 2023. Táto suma zahŕňa úvery MFA+ vo výške 18 mld. EUR, úvery MFA vo výške 11,6 mld. EUR, úvery Euratomu vo výške 0,3 mld. EUR a rozpočtové záruky za nesplatené úvery, ktoré poskytla EIB a iné finančné inštitúcie, vo výške 3,8 mld. EUR. Komisia zaúčtovala opravnú položku vo výške 8,8 mld. EUR na zníženie hodnoty úverov MFA a MFA+ poskytnutých Ukrajine (2,2 mld. EUR v roku 2022), ktorá odrážala očakávané straty počas trvania úverov.

V roku 2023 sa z nástroja MFA+ poskytla Ukrajine podpora vo výške 18 mld. EUR vo forme vysoko zvýhodnených úverov, ktorých splácanie by sa malo začať v roku 2033 a malo by trvať maximálne 35 rokov. Úvery MFA+ si nevyžadujú tvorbu rezerv na krytie rizika platobnej neschopnosti, keďže sú zaručené prostredníctvom manévrovacieho priestoru rozpočtu EÚ. Zdôraznili sme, že prenesenie rizík prípadného nesplácania dlžných splátok do budúcnosti by mohlo vytvoriť tlak na budúce rozpočty a platobné potreby. Okrem toho sa domnievame, že Nástroj pre Ukrajinu zriadený v roku 2024 s cieľom poskytnúť dodatočnú finančnú podporu až do výšky 33 mld. EUR vo forme úverov na obdobie 2024 až 2027, čo si nevyžaduje tvorbu rezerv, so sebou prináša značné riziká pre rozpočet EÚ.

Vysoká inflácia v rokoch 2022 a 2023 naďalej ovplyvňuje rozpočet EÚ

Na základe prognózy Komisie týkajúcej sa inflácie odhadujeme, že rozpočet EÚ by mohol do konca roka 2025 stratiť takmer 13 % svojej kúpnej sily, pozri *ilustráciu 15*.

Ilustrácia 15 – Zmeny kúpnej sily rozpočtu EÚ (2020 – 2025)

Zdroj: EDA, na základe Eurostatu a prognózy Komisie *Spring 2024 Economic Forecast*.

Čo odporúčame

V záujme zmiernenia rizika zrušenia viazanosti odporúčame, aby Komisia pozorne monitorovala pokrok pri výbere operácií a prijala potrebné opatrenia týkajúce sa programov vystavených riziku.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o audite rozpočtového a finančného riadenia sa nachádzajú v kapitole 2 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Rozpočet EÚ a výsledky

Každý rok analyzujeme niekoľko aspektov súvisiacich s výkonnosťou a výsledky dosiahnuté za pomoci rozpočtu EÚ, ktorý plní Komisia v spolupráci s členskými štátmi. Tento rok naša analýza zahŕňa:

- o výsledky a hlavné odkazy z osobitných správ o výkonnosti za rok 2023, ako aj súvisiace informácie od Komisie a rozpočtových a legislatívnych orgánov (Európsky parlament a Rada Európskej únie),
- o ako Komisia vykazovala výkonnosť za okruh 4 VFR „Migrácia a riadenie hraníc“ (v nasledujúcich rokoch chceme postupne preskúmať rôzne okruhy VFR),
- o vykonanie odporúčaní uvedených v našej správe o výkonnosti rozpočtu za rok 2020,
- o vykonanie odporúčaní, ktoré sme predložili v osobitných správach uverejnených v roku 2020.

Hlavné odkazy z našich osobitných správ o výkonnosti z roku 2023

V našich osobitných správach sa skúma, do akej miery sa pri plnení rozpočtu EÚ uplatňovali zásady správneho finančného riadenia. V roku 2023 [sme uverejnili](#) 29 osobitných správ o mnohých výzvach, ktorým EÚ čelí v rôznych výdavkových oblastiach a politikách. Subjekty, ktoré kontrolujeme, majú právo odpovedať na naše pripomienky. Naše osobitné správy z roku 2023 obsahovali 220 odporúčaní týkajúcich sa širokého spektra tém a určených prevažne Komisii, ktorá 85 % z nich plne akceptovala.

Týkali sa piatich strategických oblastí: reakcie EÚ na obnovu po kríze; zvýšenia hospodárskej konkurencieschopnosti EÚ v prospech všetkých občanov; odolnosti voči ohrozeniam bezpečnosti EÚ a rešpektovania európskych hodnôt slobody, demokracie a právneho štátu; zmeny klímy, životného prostredia a prírodných zdrojov; a fiškálnej politiky a verejných zdrojov v EÚ (pozri [tabuľku 1](#)).

Tabuľka 1 – Strategické oblasti EDA zahrnuté v osobitných správach v roku 2023

 <p>Reakcia EÚ na obnovu po kríze</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osobitná správa 02/2023: Prispôsobenie pravidiel politiky súdržnosti v rámci reakcie na COVID-19 ▪ Osobitná správa 07/2023: Koncepcia systému Komisie na kontrolu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti ▪ Osobitná správa 16/2023: Riadenie dlhu v rámci NGEU v Komisii ▪ Osobitná správa 26/2023: Rámec monitorovania výkonnosti pre Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
 <p>Konkurencieschopnosť</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osobitná správa 03/2023: Integrácia vnútorného trhu s elektrinou ▪ Osobitná správa 11/2023: Podpora EÚ na digitalizáciu škôl ▪ Osobitná správa 13/2023: Schválené hospodárske subjekty ▪ Osobitná správa 15/2023: Priemyselná politika EÚ v oblasti batérií ▪ Osobitná správa 27/2023: Preverovanie priamych zahraničných investícií v EÚ
 <p>Odolnosť a európske hodnoty</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osobitná správa 01/2023: Nástroje uľahčujúce cestovanie v EÚ počas pandémie COVID-19 ▪ Osobitná správa 09/2023: Zabezpečenie dodávateľských reťazcov poľnohospodárskych výrobkov počas pandémie COVID-19 ▪ Osobitná správa 10/2023: Prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany ▪ Osobitná správa 14/2023: Programovanie Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa ▪ Osobitná správa 20/2023: Podpora osôb so zdravotným postihnutím ▪ Osobitná správa 21/2023: Iniciatíva Spotlight na ukončenie násillia páchaného na ženách a dievčatách
 <p>Zmena klímy, životné prostredie a prírodné zdroje</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osobitná správa 04/2023: Globálna aliancia proti zmene klímy(+) ▪ Osobitná správa 08/2023: Intermodálna nákladná doprava ▪ Osobitná správa 17/2023: Obehové hospodárstvo ▪ Osobitná správa 18/2023: Ciele EÚ v oblasti klímy a energetiky ▪ Osobitná správa 19/2023: Snahy EÚ o udržateľné obhospodarovanie pôdy ▪ Osobitná správa 22/2023: Energia z obnoviteľných zdrojov na mori v EÚ ▪ Osobitná správa 23/2023: Reštrukturalizácia a výsadba vinohradov v EÚ ▪ Osobitná správa 24/2023: Inteligentné mestá ▪ Osobitná správa 25/2023: Politika EÚ v oblasti akvakultúry ▪ Osobitná správa 29/2023: Podpora EÚ pre udržateľné biopalivá v doprave
 <p>Fiskálna politika a verejné financie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osobitná správa 05/2023: Finančné prostredie EÚ ▪ Osobitná správa 06/2023: Konflikt záujmov vo výdavkoch EÚ v oblasti súdržnosti a poľnohospodárstva ▪ Osobitná správa 12/2023: Dohľad EÚ nad úverovým rizikom bánk ▪ Osobitná správa 28/2023: Verejné obstarávanie v EÚ

Zdroj: EDA.

Výkonnosť programov v okruhu 4 VFR – Migrácia a riadenie hraníc

S cieľom poskytnúť viac informácií o výkonnosti rozpočtu EÚ sme tento rok analyzovali dostupné informácie o výkonnosti vo vybranom okruhu viacročného finančného rámca (VFR). Zamerali sme sa na okruh 4 – Migrácia a riadenie hraníc a tieto dva fondy: Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) a Fond pre integrované riadenie hraníc (IBMF), ktorý pozostáva z Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku a Nástroja finančnej podpory na vybavenie na colné kontroly. Komplexné informácie o výkonnosti programov financovaných z určitého okruhu VFR sa stávajú dostupnejšími ku koncu programového obdobia a po jeho skončení. Konštatujeme, že:

- o rámec na vykazovanie výkonnosti pre súčasné obdobie VFR sa zlepšil,
- o informácií o výkonnosti fondov AMIF a IBMF za súčasné obdobie je zatiaľ málo a vyplýva z nich len malý pokrok,
- o väčšina ukazovateľov za obdobie 2014 – 2020 vykazuje dobrý pokrok plnenia cieľových hodnôt. Ukazovatele nevyhnutne nevyjadrujú, do akej miery financované opatrenia riešili potreby. O celkových výsledkoch programov zatiaľ nie sú k dispozícii dostatočné informácie, a to ani o ich hospodárnosti a efektívnosti,
- o kľúčové ukazovatele výkonnosti, ktoré Komisia vyzdvihla vo výročnej správe o riadení a výkonnosti za Fond pre vnútornú bezpečnosť – hranice a víza boli menej vyvážené ako za fond AMIF. Vo vyhláseniach o výkonnosti programov sa uvádzali primerané vysvetlenia k prípadom, keď cieľové hodnoty neboli úplne splnené, no Komisia zahrnula do časti „Program v skratke“ aj informácie o predpokladaných budúcich výsledkoch.

Komisia odporúča prezentovať skutočné výsledky, a nie potenciálne budúce úspechy, v časti „Program v skratke“ vyhlásenia o výkonnosti programu, a vo svojej výročnej správe o riadení a výkonnosti uviesť, ktoré kľúčové ukazovatele výkonnosti vychádzali z iných zdrojov ako výročná správa o vykonávaní predložené členskými štátmi.

Kontrola prijatia opatrení na základe odporúčaní z našej Správy o výkonnosti rozpočtu EÚ – stav na konci roka 2020

Naša správa o výkonnosti rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2020 obsahovala päť odporúčaní. Všetky boli adresované Komisii, ktorá ich akceptovala. Pri troch z piatich odporúčaní, ktoré sme kontrolovali, ešte lehota na vykonanie v čase nášho preskúmania neuplynula. Zo zvyšných dvoch odporúčaní Komisia vykonala jedno vo väčšine ohľadov a druhé v niektorých ohľadoch.

Kontrola prijatia opatrení na základe odporúčaní predložených v našich osobitných správach z roku 2020

Každý rok posudzujeme, do akej miery kontrolované subjekty vykonali opatrenia v reakcii na naše odporúčania tri roky po tom, ako sme ich vydali. Tento rok sme analyzovali 195 odporúčaní zo všetkých 26 osobitných správ, ktoré sme uverejnili v roku 2020. 185 z nich bolo určených Európskej komisii. Sedem z týchto odporúčaní bolo adresovaných Európskemu centru investičného poradenstva, ktoré pôsobí ako partnerstvo medzi Komisiou a Európskou investičnou bankou. Zvyšných desať odporúčaní bolo určených decentralizovaným agentúram a iným orgánom EÚ a Európskemu úradu pre výber pracovníkov. Zistili sme, že:

- o podiel odporúčaní, ktoré kontrolované subjekty prijali, zostal vysoký – 80 % bolo plne akceptovaných a 13 % čiastočne akceptovaných,
- o podiel odporúčaní vykonaných v plnej miere alebo vo väčšine ohľadov sa znížil zo 70 % na 68 %,
- o 68 % odporúčaní určených Komisii bolo vykonaných v plnej miere alebo vo väčšine ohľadov,
- o 78 % odporúčaní určených ostatným kontrolovaným subjektom bolo vykonaných v plnej miere alebo vo väčšine ohľadov,
- o podiel odporúčaní vykonaných včas sa zvýšil z 38 % na 52 %. Hoci sa včasnosť opatrení prijatých kontrolovanými subjektmi v nadväznosti na naše odporúčania zlepšila, zatiaľ sa nevrátila na úroveň pred pandémie ochorenia COVID-19,
- o odporúčania týkajúce sa koncepcie politík alebo programov vykazujú najvyššiu mieru prijatia, vykonania aj včasnosti.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o audite v oblasti „Rozpočet EÚ a výsledky“ sa nachádzajú v kapitole 3 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Príjmy

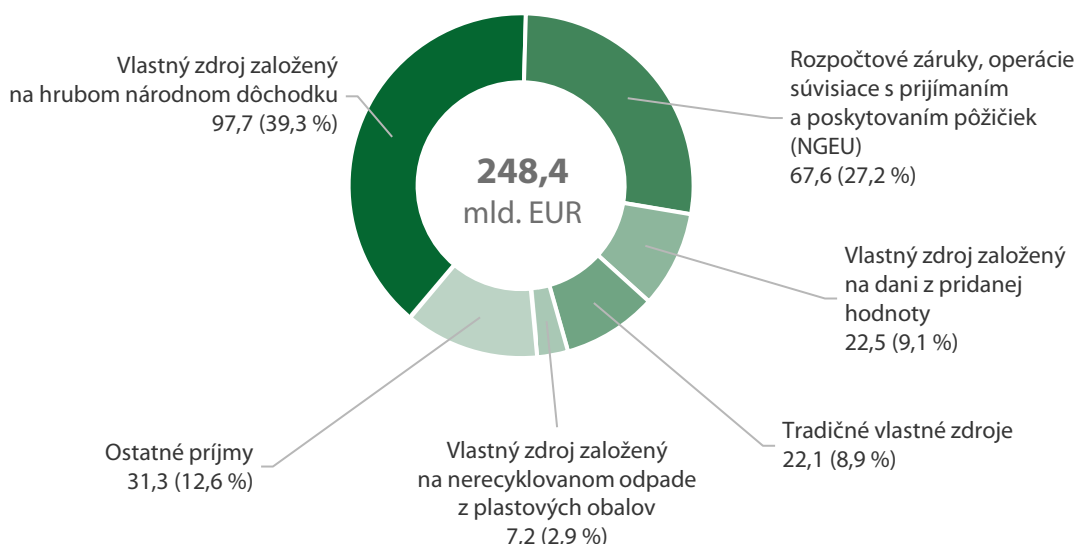
248,4 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Náš audit sa týkal príjmovej časti rozpočtu EÚ, z ktorej sa financujú výdavky EÚ. Preskúmali sme vybrané kľúčové systémy kontroly na spravovanie vlastných zdrojov, ako aj vzorku príjmových transakcií.

Prehľad za rok 2023 (*)

(mld. EUR)

(*) Celková suma 248,4 mld. EUR predstavuje skutočné rozpočtové príjmy EÚ. Suma vo výške 171,9 mld. EUR vo výkaze finančných výsledkov je vypočítaná pomocou účtovníctva založeného na časovom rozlíšení.

Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023.

Príspevky členských štátov založené na ich HND predstavovali 39 % príjmov EÚ v roku 2023, zatiaľ čo vlastný zdroj založený na dani z pridanej hodnoty (DPH) tvoril 9 %. Tieto príspevky sa počítajú na základe makroekonomických štatistík a odhadov, ktoré poskytujú členské štáty. Tradičné vlastné zdroje (TVZ), ktoré tvoria clá z dovozu vybrané členskými štátmi v mene EÚ, prispeli k príjmom EÚ ďalšími 9 %.

Vlastný zdroj založený na nerecyklovanom odpade z plastových obalov tvorí 3 % príjmov EÚ. Počíta sa uplatnením jednotnej sadzby na hmotnosť nerecyklovaného odpadu z plastových obalov vyprodukovaného v každom členskom štáte.

Príjmy, z ktorých sa financuje nástroj NextGenerationEU a ktoré tvoria sumy požičané na to, aby sa z nich členským štátom poskytovala nenávratná finančná podpora, predstavovali 27 % príjmov EÚ.

Čo sme zistili

Kontrolovaná suma	Ovplyvnená významnými chybami?
248,4 mld. EUR	Nie – bez významných chýb v roku 2023

Celkovo z audítorských dôkazov vyplýva, že chybovosť v príjmových transakciách nebola významná. Systémy na riadenie príjmov, ktoré sme preskúmali, boli vo všeobecnosti účinné. Niektoré zložky správy výhrad k HND a DPH, otvorených bodov týkajúcich sa TVZ v Komisii, kľúčové vnútorné kontroly TVZ, ktoré sme posudzovali v niektorých členských štátoch, a systémy na zabezpečenie spoľahlivosti a porovnateľnosti údajov na výpočet vlastného zdroja založeného na plastoch boli čiastočne účinné.

Overovanie HND, ktoré vykonáva Komisia, ovplyvňujú oneskorenia na strane členských štátov, čo následne zdržiava prácu Komisie na overovaní poskytnutých informácií a rušení výhrad. Zvyšuje to neistotu vo vnútroštátnych rozpočtoch a rozpočte EÚ, pokiaľ ide o príspevok založený na HND. Komisia neúčtovala úroky za neskoré platby, keď boli výhrady k HND čiastočne vyriešené až po uplynutí lehoty. Zmizol tak dôvod, ktorý by členské štáty motivoval predkladať všetky informácie potrebné na riešenie výhrad v stanovenej lehote.

Došlo k zníženiu počtu výhrad k DPH a otvorených bodov týkajúcich sa TVZ, pretrvávajú však dlhodobo nevyriešené záležitosti. V členských štátoch pretrvávajú nedostatky v účtovaní a správe TVZ.

Zistili sme nedostatky v spoľahlivosti a porovnateľnosti údajov použitých na výpočet vlastného zdroja založeného na plastoch. V osobitnej správe o tomto zdroji príjmov sme upozornili na nedostatky v údajoch použitých na výpočet príspevkov členských štátov a chýbajúcu záruku, že odpad z plastových obalov sa naozaj recykluje.

Pokrok pri vykonávaní niektorých opatrení z akčného plánu v colnej oblasti nebol dostatočný. Komisia spojila značný počet opatrení z tohto plánu s návrhom colnej reformy, ktorý ešte nebol prijatý. Podľa nášho názoru možno niektoré oneskorené opatrenia uzavrieť až po uplatnení súvisiacich ustanovení navrhovanej revízie Colného kódexu Únie (očakáva sa od roku 2028).

Upozornili sme aj na nedostatočné následné opatrenia Komisie v súvislosti s vykonávaním kritérií a noriem finančného rizika zo strany členských štátov. [Ako sme už informovali](#), nedostatočná harmonizácia týchto kritérií a noriem v EÚ vytvára riziko pre celú colnú úniu, keďže hospodárske subjekty by sa stále mohli zamerať na miesta vstupu do EÚ s nižšou úrovňou kontrol.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- účtovať členským štátom úroky z omeškania, keď výhrady k HND nie sú plne vyriešené do uplynutia lehoty,
- overiť pokrok, ktorý vykázali členské štáty, a určiť kľúčové prvky kritérií a noriem finančného rizika, ktoré sa majú vykonať.

Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o audite príjmov EÚ sa nachádzajú v kapitole 4 našej [výročnej správy za rok 2023](#).

Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika

Spolu: 25,3 mld. EUR (13,2 % výdavkov z rozpočtu EÚ)

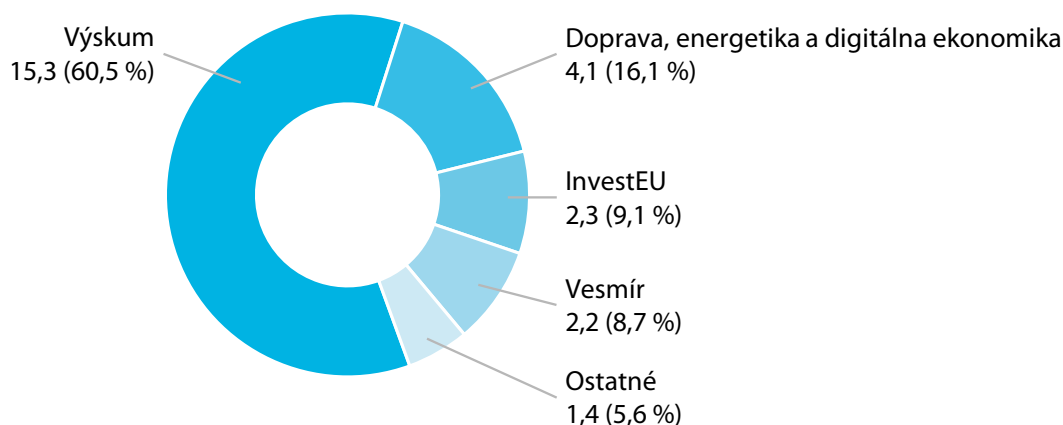
Čo sme kontrolovali

Programy financované v rámci okruhu „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“ sú rôznorodé a ich cieľom je financovať projekty, ktoré okrem iného prispievajú k výskumu a inováciám, rozvoju európskej infraštruktúry v odvetviach dopravy, energetiky a digitálnych technológií, komunikácií, digitálnej transformácie a jednotného trhu a vesmírnej politiky. Hlavnými programami pre výskum a inovácie sú Horizont 2020 a jeho nástupca, program Horizont Európa, hoci ten zatiaľ tvorí len malú časť nášho kontrolovaného súboru v roku 2023.

Z tohto VFR sa financujú aj veľké projekty infraštruktúry, napríklad Nástroj na prepájanie Európy (NPE) a vesmírne programy vrátane programu Galileo, Európskej geostacionárnej navigačnej prekrývacej služby (EGNOS), a európskeho programu pozorovania Zeme – Copernicus. Zahŕňa aj fond InvestEU, ktorý spolu s programom Horizont Európa využíva dodatočné finančné prostriedky z nástroja NextGenerationEU (NGEU).

Platby v roku 2023 rozdelené podľa fondov

(mld. EUR)

Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023.

Za rok 2023 bola v tejto oblasti predmetom auditu suma vo výške 15,5 mld. EUR. Väčšinu výdavkov riadi priamo Komisia, aj prostredníctvom výkonných agentúr, a výdavky majú podobu grantov pre prijímateľov z verejného alebo zo súkromného sektora, ktorí sú zapojení do projektov. Komisia poskytuje prijímateľom predbežné financovanie pri podpise dohody o grante a neskôr prepláca náklady financované z prostriedkov EÚ, od ktorých bolo odpočítané predbežné financovanie. Vesmírne programy sa vo všeobecnosti riadia nepriamo na základe dohôd o delegovaní a dohôd o príspevku podpísaných medzi Komisiou a špecializovanými vykonávacími orgánmi (napríklad Európskou vesmírnou agentúrou a Agentúrou EÚ pre vesmírny program). Finančné nástroje InvestEU implementuje najmä Európska investičná banka alebo Európsky investičný fond, ktoré zase využívajú finančných sprostredkovateľov.

Čo sme zistili

Suma, ktorá bola predmetom auditu	Ovplyvnená významnými chybami?	Odhadovaná najpravdepodobnejšia chybovosť
15,5 mld. EUR	Áno	3,3 % (2022: 2,7 %)

Celkovo odhadujeme, že chybovosť v okruhu „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“ je významná. V roku 2023 bolo zo 127 transakcií, ktoré sme preskúmali, 39 (31 %) ovplyvnených chybami.

Výdavky na program Horizont 2020 zostávajú vysokým rizikom a hlavným zdrojom chýb, ktoré sme zistili. Zistili sme vyčísliteľné chyby týkajúce sa neoprávnených nákladov v 30 z 97 transakcií v oblasti výskumu a inovácií vo vzorke vrátane jednej v programe Horizont Európa. To predstavuje 71 % nami odhadovanej chybovosti za tento okruh v roku 2023.

V prípade iných programov a činností sme zistili vyčísliteľné chyby v dvoch z 30 transakcií vo vzorke, pričom obe sa týkali projektov NPE. Jedna z nich sa týkala závažného porušenia pravidiel EÚ v oblasti verejného obstarávania, čo viedlo k zadaniu zákazky konzorciu, ktoré nespĺňalo podmienky účasti.

Po deviatich rokoch vykonávania programu Horizont 2020 zostáva výpočet osobných nákladov hlavným zdrojom chýb v žiadostiach o preplatenie nákladov. Z 30 transakcií ovplyvnených vyčísliteľnými chybami v našej vzorke transakcií z oblasti výskumu bolo 22, t. j. približne 73 %, ovplyvnených nesprávne uplatnenou metodikou výpočtu osobných nákladov.

Ďalšie chyby týkajúce sa osobných nákladov zahŕňali nesprávny výpočet hodinových sadzieb v programe Horizont 2020, nesprávny výpočet denných sadzieb pre granty programu Horizont Európa a porušenie pravidla dvojitého stropu. Zistili sme aj chyby týkajúce sa iných neoprávnených priamych nákladov.

Príklad viacerých chýb v jednej žiadosti o preplatenie nákladov

Verejný medzivládny prijímateľ vo Francúzsku vykázal náklady na zamestnancov a iné služby. V prípade jedného zamestnanca prijímateľ zahrnul do nákladov bonus, ktorý nemal právny základ a podpornú dokumentáciu. V prípade druhého zamestnanca prijímateľ uplatnil nesprávny počet produktívnych hodín, čo viedlo k vyššej hodinovej sadzbe. Okrem toho prijímateľ pri vykazovaní nákladov na iné služby zahrnul sumy DPH, hoci ju mohol organizácii preplatiť francúzsky daňový orgán.

Jednou zo stratégií na podporu európskeho výskumu je zvýšiť účasť súkromného sektora, a najmä nových účastníkov a malých a stredných podnikov (MSP). MSP tvorili 11 % vzorky (14 zo 127 transakcií), ale predstavovali 25 % odhadovanej chybovosti. Okrem toho sme zistili chyby v žiadostiach o preplatenie nákladov štyroch z 12 nových účastníkov, ktorých sme kontrolovali, z ktorých dvaja boli aj MSP. Z týchto výsledkov vyplýva, že MSP a noví účastníci sú náchylnejší na chyby než ostatní prijímatelia, čo potvrdzujú aj audity Komisie a naše predchádzajúce výročné správy.

System agentúry CINEA pre *ex ante* kontroly grantov z Nástroja na prepájanie Európy v odvetviach dopravy a energetiky

Európska výkonná agentúra pre klímu, infraštruktúru a životné prostredie (CINEA) je zodpovedná za vykonávanie programu Nástroj na prepájanie Európy (NPE) v oblasti dopravy a energetiky. V súčasnosti prebiehajú dve programové obdobia, t. j. NPE1 (2014 – 2020) a NPE2 (2021 – 2027).

Preskúmali sme stratégie *ex ante* kontroly NPE1 a NPE2 a zlepšenie medzi NPE1 a NPE2. Návrh oboch stratégií je založený na dôkladnej analýze rizík a minulých nezrovnalostí. Agentúra CINEA však v niektorých prípadoch neplánuje vykonať hĺbkové kontroly verejného obstarávania v rámci projektov NPE2. Zastávame názor, že by to mohlo znížiť mieru uistenia, ktorú poskytujú *ex ante* kontroly.

Prístupy k výberu vzorky v stratégiách *ex ante* kontroly NPE1 a NPE2 sú správne zohľadnené v príslušných usmerneniach. Usmernenia k verejnému obstarávaniu však nie sú dostatočne podrobné, pretože sa v nich neopisuje rozsah kontrol, ktoré sa majú na vzorkách vykonať.

Výročné správy Komisie o činnosti a ďalšie mechanizmy riadenia

Výročné správy o činnosti, ktoré sme preskúmali (GR RTD a HaDEA), odrážali informácie dostupné v príslušnom GR/agentúre a na ich základe poskytli verné hodnotenie finančného riadenia, pokiaľ ide o správnosť príslušných transakcií týkajúcich sa výdavkov VFR 1.

Odhadované riziko pri platbe uvedené vo výročnej správe Komisie o riadení a výkonnosti je 1,4 %. Tento percentuálny podiel sa nachádza na spodnej hranici nášho rozsahu odhadovanej chybovosti a pod prahom významnosti. Podľa nášho názoru je teda táto miera aj napriek opatreniam, ktoré už Komisia prijala, stále podhodnotená.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- zlepšiť dodržiavanie pravidiel denných sadzieb zo strany prijímateľov,
- zabezpečiť zrozumiteľnosť dokumentov programu Horizont Európa,
- vypracovať usmernenia k *ex ante* kontrolám verejného obstarávania pre projekty NPE.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite výdavkov EÚ v rámci okruhu „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“ sa nachádzajú v kapitole 5 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

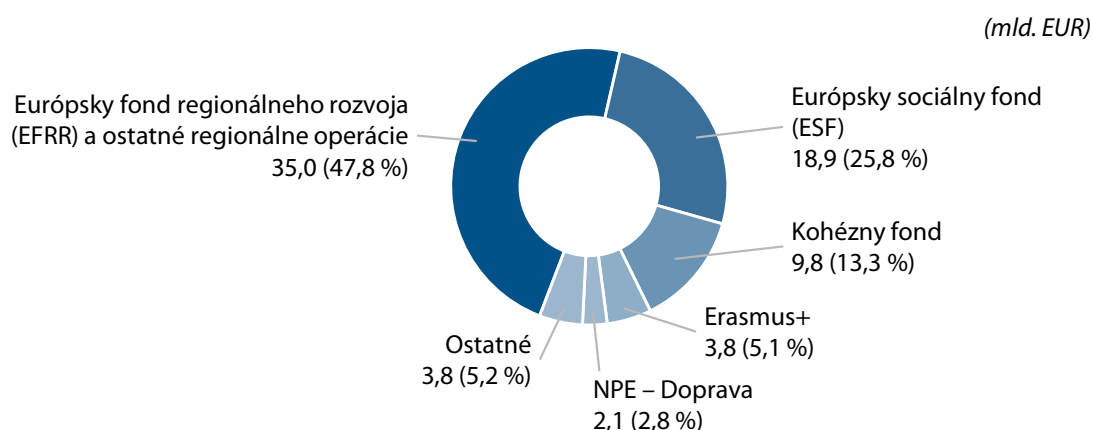
Súdržnosť, odolnosť a hodnoty

Spolu: 73,3 mld. EUR (38,4 % výdavkov z rozpočtu EÚ)

Čo sme kontrolovali

Výdavky v rámci tohto podokruhu sú zamerané na znižovanie rozdielov v rozvoji medzi jednotlivými členskými štátmi a regiónmi EÚ (podokruh 2a) a na opatrenia na podporu a ochranu hodnôt EÚ, čím sa zvyšuje odolnosť EÚ voči súčasným a budúcim výzvam (podokruh 2b).

Platby v roku 2023 rozdelené podľa fondov

Zdroj: EDA na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023.

Väčšinu výdavkov v rámci tohto okruhu tvoria fondy politiky súdržnosti (EFRR, KF a ESF). Finančné prostriedky v týchto fondoch riadia spoločne Komisia a členské štáty, pričom konečnú zodpovednosť za plnenie rozpočtu EÚ nesie Komisia. EÚ spolufinancuje viacročné operačné programy (OP) alebo opatrenia, z ktorých sa finančné prostriedky poskytujú na projekty. Kľúčovú úlohu v rámci kontroly a poskytovaní uistenia vo vzťahu k výdavkom vynakladaných v zdieľanom riadení v období 2014 – 2020 zohrávajú orgány auditu členských štátov. V Komisii za implementáciu EFRR a Kohézneho fondu zodpovedá Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO) a za implementáciu ESF Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie (GR EMPL). Financovanie EÚ prostredníctvom programov, ktoré nie sú v rámci zdieľaného riadenia, je riadené buď priamo GR Komisie, alebo nepriamo s podporou partnerských organizácií alebo iných orgánov.

Čo sme zistili

Suma, ktorá bola predmetom auditu	Ovplyvnená významnými chybami?	Odhadovaná najpravdepodobnejšia chybovosť
60,2 mld. EUR	Áno	9,3 % (2022: 6,4 %)

Celkovo odhadujeme, že chybovosť v okruhu „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ je významná.

Vychádza to z nášho auditu 238 transakcií, v ktorých sme zistili a vyčíslili 49 chýb, ktoré orgány auditu neodhalili alebo nedostatočne opravili. Náš odhad zahŕňa aj zistenia orgánov auditu, ktoré vykázali 52 chýb v tých istých transakciách. Pri vypracovaní nášho odhadu sme zohľadnili opravy uplatnené orgánmi zodpovednými za programy (celková hodnota 337 mil. EUR).

Tento rok je náš odhad chybovosti opäť výrazne nad 2 % prahom významnosti. Poznamenávame, že viaceré faktory vytvárali dodatočný tlak na správne orgány členských štátov a zvýšili riziko, pokiaľ ide o ich schopnosť zabezpečiť, aby boli výdavky správne. Tieto faktory zahŕňajú sprístupnenie značných dodatočných zdrojov z REACT-EU a 31. december 2023 ako konečný dátum obdobia oprávnenosti 2014 – 2020 v oblasti súdržnosti, ktoré sa v posledných rokoch prekrýva s obdobím oprávnenosti Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF).

Najvýznamnejší podiel na nami odhadovanej chybovosti mali neoprávnené projekty.

Príklad projektu, ktorý bol financovaný aj napriek tomu, že nebol oprávnený

Súkromná spoločnosť v Česku získala finančné prostriedky z EFRR na nákup nového IT vybavenia s cieľom zvýšiť predaj a konkurencieschopnosť. Vo výzve sa požadovalo, aby boli v žiadostiach dostatočne opísané jednotlivé projektové položky a odôvodnená ich súvislosť s projektovými činnosťami, v opačnom prípade budú vylúčené.

Zistili sme, že spoločnosť vo svojej projektovej žiadosti dostatočne neopísala a neodôvodnila nákup IT vybavenia. Okrem toho väčšina vybavenia priamo nesúvisela s projektovými činnosťami ani nespĺňala kritérium *hospodárnosti* projektu. Riadiaci orgán mal preto vylúčiť túto projektovú žiadosť z financovania. Projekt preto považujeme za neoprávnený.

Okrem toho kontrolou na mieste sme zistili, že niektoré novozakúpené vybavenie nepoužíval prijímateľ, ale jeho dcérska spoločnosť, ktorá nebola oprávnená na financovanie prostredníctvom výzvy vydané v rámci príslušného programu. Preto považujeme náklady súvisiace s vybavením používaným dcérskou spoločnosťou za neoprávnené.

Neoprávnené náklady a porušenia pravidiel verejného obstarávania tiež významne prispeli k nami odhadovanej chybovosti.

Príklad porušenia pravidiel verejného obstarávania

V Maďarsku získalo konzorcium troch subjektov (prijímateľ) *grant* na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci zamestnancom a zamestnávateľom v súvislosti s pracovným právom a ďalšími právnymi a podnikateľskými záležitosťami.

Prijímateľ začal počiatočný otvorený postup verejného obstarávania, pretože príslušná suma bola nad prahovou hodnotou EÚ. Vnútroštátny kontrolný orgán pre verejné obstarávanie však dospel k záveru, že správanie uchádzačov mohlo neoprávnene narušiť hospodársku súťaž, a preto vyjadril záporné stanovisko k postupu. Následne prijímateľ rozdelil pôvodnú zákazku na niekoľko zákaziek s nižšou hodnotou. Každá zákazka bola jednotlivo pod prahovou hodnotou stanovenou v smernici EÚ o verejnom obstarávaní a následne bola zadaná prostredníctvom postupov priameho zadávania zákazky, a nie prostredníctvom otvorenej verejnej súťaže. Prijímateľ zadal jednu z týchto zákaziek uchádzačovi, ktorý sa zúčastnil na pôvodnom postupe verejného obstarávania s podozrením na kolúziu.

Výdavky súvisiace s týmito zákazkami považujeme za neoprávnené z dôvodu neexistencie postupu verejného obstarávania v súlade so smernicou EÚ o verejnom obstarávaní.

Posúdenie práce orgánov auditu

Riadiace orgány predstavujú „prvú obrannú líniu“. Ich účinná kontrola je nevyhnutná na zabezpečenie súladu operácií s právnym rámcom a ich *výkonnosti*. Z výsledkov našich auditov v posledných sedem rokoch vyplýva, že tieto kontroly ešte nie sú dostatočne účinné. „Druhou obrannou líniou“ sú orgány auditu. Na základe vzorky overujú správnosť výdavkov vykázaných riadiacimi orgánmi Komisia. Musia byť funkčne nezávislé od riadiacich orgánov.

Posúdili sme prácu 19 zo 116 orgánov auditu v 13 členských štátoch a Spojenom kráľovstve. Naša vzorka zahŕňala 29 balíkov dokumentov na účely uistenia. S výnimkou štyroch prípadov orgány auditu vykázali Komisii zvyškovú chybovosť rovnajúcu sa 2 % alebo nižšiu. Vzhľadom na chyby zistené Komisiou a naše vlastné audítorské zistenia z našej práce na tohtoročnej vzorke vyplýva, že zvyšková chybovosť bola v 16 z 29 kontrolovaných balíkov dokumentov na účely uistenia vyššia ako 2 %.

Zistili sme rôzne typy nedostatkov v práci všetkých 19 orgánov auditu, ktoré sme kontrolovali. Podobne ako v roku 2022 sa tieto nedostatky týkali viac ako polovice transakcií, ktoré sme preskúmali. Chyby, ktoré sme zistili v týchto transakciách, mohli a mali byť zistené orgánmi auditu, keď vykonali svoje kontroly. To znižuje mieru, do akej sa Komisia môže spoliehať na výsledky ich práce.

Pretrvávajúce nedostatky v systémoch riadenia a kontroly

Vzhľadom na výsledky vlastných auditov Komisie a naše výsledky 49 chýb, ktoré zostali neodhalené, a početné nedostatky v práci orgánov auditu sme dospeli k záveru, že na konci obdobia oprávnenosti (31. decembra 2023) nie všetky systémy riadenia a kontroly členských štátov fungujú účinne. Keďže Komisia sa ako „tretia obranná línia“ vo svojich posúdeniach opiera len o obmedzený počet spoľahlivých kontrol vykonaných na vnútroštátnej úrovni, má to vplyv aj na spoľahlivosť chybovosti vyčíslenú ňou. Z toho vyplýva, že aj Komisia aj členské štáty majú priestor na zlepšenie spôsobu, akým vykonávajú kontroly výdavkov v oblasti súdržnosti.

Ukončenie programov z obdobia 2007 – 2013 a 2014 – 2020

V súvislosti s uzatváraním obdobia 2007 – 2013 zostal na konci roka 2023 úplne otvorený ešte jeden program spadajúci pod GR REGIO a tri programy GR EMPL.

V súvislosti s ukončovaním programového obdobia 2014 – 2020 vládne neistota. Obdobie oprávnenosti výdavkov v oblasti súdržnosti trvalo od 1. januára 2014 do 31. decembra 2023 a lehota, do kedy mali členské štáty predložiť svoj konečný výkaz výdavkov, bola nedávno predĺžená do polovice roka 2025. V období 2014 – 2020 bude ukončenie programov založené výlučne na dokumentoch týkajúcich sa posledného účtovného roka a záverečnej správy o vykonávaní. Komisia vykázala dva operačné programy z obdobia 2014 – 2020 ako uzavreté v roku 2023. Zistili sme však, že v oboch prípadoch stále prebiehala komunikácia o úhrade schválených súm v roku 2024.

Čo odporúčame

Komisií odporúčame:

- o včas následne skontrolovať všetky nedostatky v systémoch riadenia a kontroly členských štátov, ktoré sme zistili a o ktorých sme informovali v rámci nášho vyhlásenia o vierohodnosti za končiace sa obdobie 2014 – 2020,
- o spolu s orgánmi auditu identifikovať hlavné získané poznatky a uplatňovať ich na opatrenia na obdobie 2021 – 2027 a informovať orgány členských štátov zodpovedné za programy o potrebných opatreniach a podporných osvedčených postupoch,
- o zaviesť harmonizovaný prístup k nezrovnalostiam vo verejnom obstarávaní v prípade projektov financovaných v rámci priameho aj zdieľaného riadenia, ako sú projekty financované z NPE aj EFRR. Nezrovnalosti vyplývajúce z porušenia tých istých právnych ustanovení by mali viesť k rovnakému vyhodnoteniu a rovnakej miere opravy,
- o zabezpečiť, aby členské štáty zaviedli postup na systematickú kontrolu plnenia zmluvných záväzkov po platbe, prostredníctvom ktorého sa prijímateľ zaviazal dosiahnuť ukazovatele výkonnosti spojené s opatreniami, ktoré sa uskutočňujú po realizácii projektu,
- o vypracovať podrobné postupy ukončenia programov zamerané na riziká identifikované v našich výročných správach, a to vytvorením systému monitorovania ukončenia programov na sledovanie stavu všetkých operačných programov z obdobia 2014 – 2020, súm skutočne uzavretých počas roka a kumulatívne, stále otvorených súm a opatrení, ktoré ešte neboli ukončené, a zverejniť tieto informácie vo VSČ. Tieto informácie o ukončení programov z obdobia 2014 – 2020 by mali obsahovať aj zrušenie viazanosti nesplatených finančných prostriedkov v účtovnej závierke Komisie.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite výdavkov EÚ v rámci okruhu „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ sa nachádzajú v kapitole 6 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Prírodné zdroje

Spolu: 59,5 mld. EUR (31,1 % výdavkov z rozpočtu EÚ)

Čo sme kontrolovali

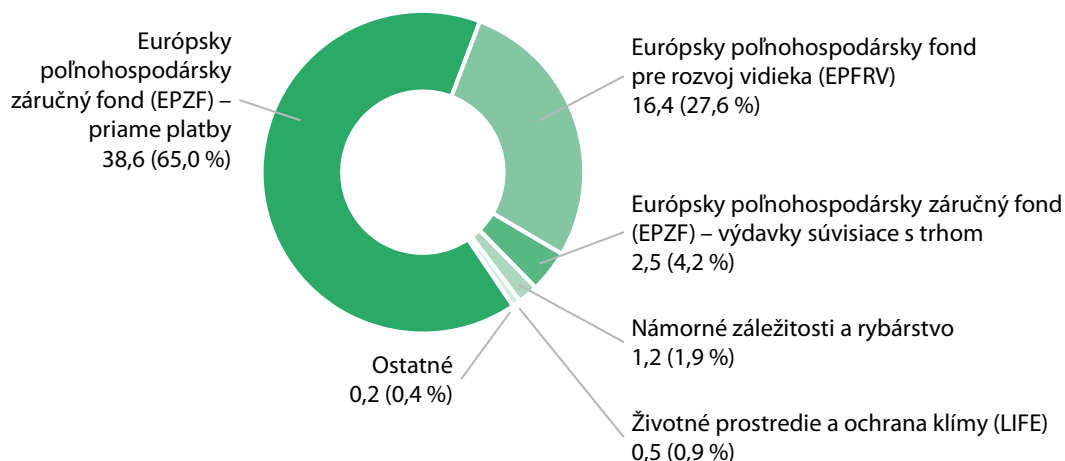
Táto výdavková oblasť zahŕňa spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP), spoločnú rybársku politiku a časť výdavkov EÚ na životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy.

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka predstavujú 97 % výdavkov EÚ oblasti „Prírodné zdroje a životné prostredie“ a vykonávajú sa prostredníctvom spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), ktorá má tri ciele:

- životaschopná výroba potravín so zameraním na príjmy z poľnohospodárskej činnosti, poľnohospodársku produktivitu a stabilitu cien,
- udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a opatrenia proti zmene klímy so zameraním na emisie skleníkových plynov, biodiverzitu, pôdu a vodu,
- vyvážený územný rozvoj.

Platby v roku 2023 rozdelené podľa fondov

(mld. EUR)

Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023.

Zatiaľ čo konečnú zodpovednosť za SPP nesie Komisia (GR pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (GR AGRI)), o jej riadenie sa delí s platobnými agentúrami v členských štátoch. Od roku 2015 vydávajú nezávislé certifikačné orgány v členských štátoch každoročne stanovisko k zákonnosti a správnosti výdavkov platobných agentúr.

Tento okruh VFR zahŕňa aj výdavky EÚ na námornú a rybársku politiku financované z Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ENRF) v rámci zodpovednosti Generálneho riaditeľstva pre námorné záležitosti a rybárstvo (GR MARE) a program LIFE pre životné prostredie a ochranu klímy, za ktorý zodpovedá Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie (GR ENV), Generálne riaditeľstvo pre oblasť klímy (GR CLIMA) a Generálne riaditeľstvo pre energetiku (GR ENER).

Čo sme zistili

Suma, ktorá bola predmetom auditu	Ovplyvnená významnými chybami?	Odhadovaná najpravdepodobnejšia chybovosť
58,6 mld. EUR	Áno	2,2 % (2022: 2,2 %)

Celkovo odhadujeme, že chybovosť v okruhu 3 VFR je významná.

Z 218 transakcií, ktoré sme preskúmali, 56 (26 %) obsahovalo chyby. Na základe 37 chýb, ktoré sme vyčíslili, odhadujeme chybovosť v okruhu 3 VFR na 2,2 %.

Z našich výsledkov je zrejmé, že chybovosť nebola významná za priame platby, ktoré tvoria 66 % výdavkov v rámci tohto okruhu VFR, zatiaľ čo v ostatných výdavkových oblastiach ako celku (rozvoj vidieka, trhové opatrenia, námorné záležitosti, rybárstvo, životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy), ktoré tvoria 34 % výdavkov, bola chybovosť stále významná.

Zo všetkých zistených vyčísliteľných chýb najviac pripadalo na transakcie v oblasti rozvoja vidieka (16). V priamych platbách sme našli 15 vyčísliteľných chýb, tri v trhových opatreniach a tri vo výdavkoch mimo SPP. Hlavným zdrojom odhadovanej chybovosti bola neoprávnenosť prijímateľov, činností, projektov alebo výdavkov.

Orgány členských štátov a Komisia prijali nápravné opatrenia, ktoré mali priamy vplyv na 39 transakcií vo vzorke. Tieto opatrenia boli relevantné pre naše výpočty, pretože znížili náš odhad chybovosti za túto kapitolu o 0,5 percentuálneho bodu. V 30 prípadoch vyčísliteľných chýb mali orgány členských štátov a Komisia dostatok informácií, aby predišli chybám alebo ich odhalili a opravili pred schválením výdavkov. Ak by orgány členských štátov a Komisia riadne využili všetky informácie, ktoré mali k dispozícii, odhadovaná chybovosť za túto kapitolu by bola o 1,0 percentuálneho bodu nižšia.

Priame platby

V 88 testovaných transakciách priamych platieb sme zistili 15 vyčísliteľných chýb, osem z nich vzniklo, pretože poľnohospodári nadhodnotili oprávnenú plochu poľnohospodárskej pôdy alebo nesprávne vypočítali platby. V jednom prípade sa prijímateľ vyhol limitu maximálnej výšky poskytovanej podpory založením niekoľkých spoločností, vďaka ktorým si mohol podať viac žiadostí o podporu EÚ.

Príklad nadhodnotenia oprávnenej plochy

V prípade jedného litovského prijímateľa bola oprávnená plocha jeho poľnohospodárskeho podniku stanovená na 15,02 ha. Počas návštevy na mieste sme potvrdili zistenú plochu s výnimkou jedného pozemku, kde prijímateľ nespĺňal minimálne požiadavky, lebo v jednej časti bola časť pozemku pokrytá prerastenou a nežiadúcou vegetáciou. Výsledkom merania bolo zníženie oprávnenej plochy pozemku o 1,64 ha, čo predstavuje vyčísliteľnú chybu presahujúcu 10 % celkovej plochy poľnohospodárskeho podniku. Letecká fotografia znázorňuje zarastenú plochu pozemku, ktorú sme zistili pri návšteve na mieste.

Rozvoj vidieka, trhové opatrenia a iné platby

Preskúmali sme:

- 59 platieb na rozvoj vidieka uhradených na základe plochy alebo počtu zvierat vykázaných poľnohospodármi, ktoré zahŕňali platby za splnenie osobitných agroenvironmentálno-klimatických záväzkov, kompenzačné platby na ekologické poľnohospodárstvo, platby poľnohospodárom v oblastiach s prírodnými prekážkami a kompenzácie na poľnohospodárske činnosti v chránených oblastiach sústavy Natura 2000. 19 z nich obsahovalo chyby, z ktorých 13 bolo vyčísliteľných a osem sa týkalo nadhodnotenia oprávnených plôch,

- 49 platieb na investičné projekty v oblasti rozvoja vidieka, ako sú investície do hmotného majetku, pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov a riadenie rizík (poistenie). V troch platbách sme vyčíslili chyby, ktoré vznikli, pretože prijímatelia deklarovali výdavky alebo činnosti, ktoré nespĺňali podmienky oprávnenosti,
- 14 transakcií trhových opatrení a našli sme tri prípady, keď platobné agentúry uhradili neoprávnené náklady,
- osem transakcií týkajúcich sa námorných záležitostí, rybárstva, životného prostredia a opatrení v oblasti klímy a zistili sme tri vyčísliteľné chyby v transakciách priameho riadenia v rámci programu LIFE pre životné prostredie a ochranu klímy.

Príklad podpory ekologického pestovania olív

V Španielsku požiadal malý výrobca olív o podporu na ekologické poľnohospodárstvo v rámci opatrenia 11 na rozvoj vidieka. Podpora umožnila výrobcovi zachovať olivové háje s veľmi starými olivovníkmi a pestovať olivy bez hnojív a pesticídov na svahovitých pozemkoch, kde nebolo možné mechanizovať zber olív. Počas nášho auditu sme potvrdili, že prijímateľ dodržal podmienky oprávnenosti. Na fotografii je jeden z olivových hájov.

Zhromaždené informácie o nových systémoch vykazovania výkonnosti v rámci SPP

Zavedenie výročných správ o výkonnosti je kľúčovým prvkom nového modelu vykonávania založeného na výkonnosti v rámci SPP na obdobie 2023 – 2027. Na získanie podpory EÚ musia výdavky platobných agentúr deklarované na základe ich strategických plánov SPP zodpovedať príslušnému vykázanému výstupu. Komisia kontroluje súlad medzi vykázanými výdavkami a výstupmi. Preskúmali sme pokrok, ktorý dosiahli platobné agentúry Bulharska, Chorvátska a Grécka pri vypracúvaní ročných správ o výkonnosti, i to, ako pristupujú k uplatňovaniu systémov pre vypracúvanie týchto správ.

Výročné správy o činnosti a ďalšie mechanizmy riadenia

Podľa výpočtov GR AGRI, po zohľadnení práce certifikačných orgánov a vlastných auditov, predstavuje „odhadovaná suma vystavená riziku pri platbe“ 1 064 mil. EUR, t. j. približne 1,9 % celkových výdavkov SPP v roku 2023. GR AGRI odhadlo riziko pri platbe (upravenú chybovosť) na približne 1,5 % v prípade priamych platieb, 2,8 % v prípade rozvoja vidieka a 2,3 % v prípade trhových opatrení.

Vykonalí sme aj obmedzené preskúmanie informácií o správnosti uvedených vo výročnej správe o činnosti GR ENV. Skonštatovali sme, že metodika výpočtu rizika pri platbe a ukončení v prípade GR AGRI a GR ENV bola v súlade s usmerneniami Komisie.

Odhad Komisie týkajúci sa rizika pri platbe za oblasť „Prírodné zdroje“ uvedený v jej výročnej správe o riadení a výkonnosti je 1,9 %.

Čo odporúčame

S ohľadom na zodpovednosť členských štátov za zacielenie podpory príjmov na tých, ktorí ju najviac potrebujú, Komisii odporúčame preskúmať účinnosť opatrení členských štátov na obmedzenie priamych platieb pre veľké poľnohospodárske podniky.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite výdavkov EÚ v rámci okruhu „Prírodné zdroje“ sa nachádzajú v kapitole 7 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Migrácia a riadenie hraníc, bezpečnosť a obrana

Spolu: 4,1 mld. EUR (2,1 % výdavkov z rozpočtu EÚ)

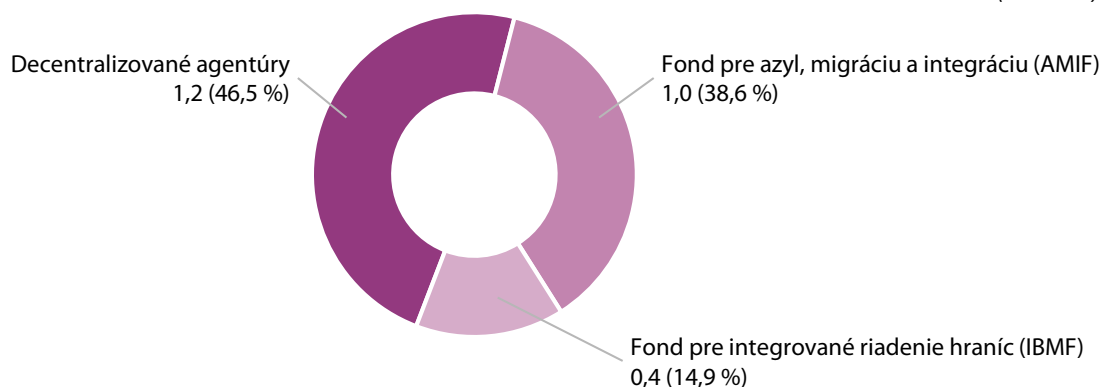
Čo sme kontrolovali

Vzhľadom na rastúci význam migrácie a riadenia hraníc v posledných rokoch vytvorila Európska únia osobitne pre tieto oblasti politiky okruh 4 VFR na roky 2021 – 2027.

Najvýznamnejšia časť výdavkov v tomto okruhu v roku 2023 sa stále týkala dokončovania projektov a programov z VFR na roky 2014 – 2020.

Migrácia a riadenie hraníc: Platby v roku 2023 rozdelené podľa fondov

(mld. EUR)

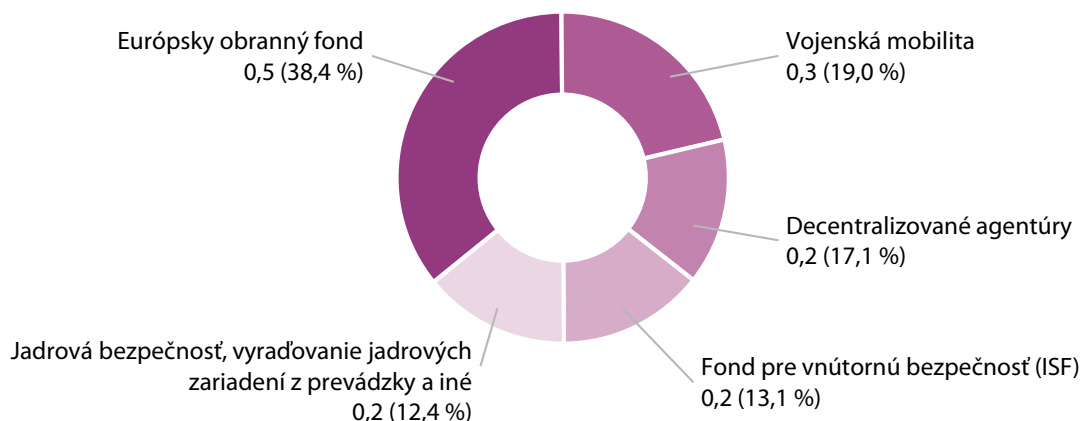
Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

Väčšia časť výdavkov teda súvisí s postupným ukončovaním *Fondu pre azyl, migráciu a integráciu* (AMIF) na roky 2014 – 2020 a dokončením financovania z *Fondu pre vnútornú bezpečnosť – hranice a víza* (ISF – hranice a víza). Vo VFR na roky 2021 – 2027 boli tieto fondy nahradené novým fondom AMIF a *nástrojom pre finančnú podporu v oblasti vonkajších hraníc a víz* (BMVI) *Fondu pre integrované riadenie hraníc* (IBMF).

Ďalšou významnou výdavkovou oblasťou v okruhu 4 VFR je financovanie *decentralizovaných agentúr* (Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA) a Agentúra Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA)).

Bezpečnosť a obrana: Platby v roku 2023 rozdelené podľa fondov

(mld. EUR)

Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky EÚ za rok 2023.

Vo VFR na roky 2021 – 2027 je okruh 5 venovaný bezpečnosti a obrane. Zložka „bezpečnosť“ zahŕňa financovanie z Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF) na roky 2021 – 2027 a dokončenie projektov a programov financovaných z Fondu pre vnútornú bezpečnosť – polícia (ISF – polícia) na roky 2014 – 2020, ktoré v roku 2023 tvorili významnú časť výdavkov v tejto oblasti. Táto zložka zahŕňa aj financovanie vyradovania jadrových zariadení z prevádzky v Bulharsku, Litve a na Slovensku a financovanie decentralizovaných agentúr EÚ v oblasti bezpečnosti ([Agentúra Európskej únie pre drogy \(EUDA\)](#), [Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva \(Europol\)](#) a [Agentúra Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva \(CEPOL\)](#)). Zložka „obrana“ zahŕňa Európsky obranný fond, z ktorého sa podporujú projekty spolupráce v oblasti obrany vo všetkých fázach výskumu a vývoja. V rámci tejto zložky sa podporuje aj vojenská mobilita, a to prostredníctvom osobitného rozpočtu v rámci Nástroja na prepájanie Európy, ktorý je zameraný na prispôbenie úsekov transeurópskej dopravnej siete na dvojako civilno-vojenské využitie.

Na riadení väčšej časti finančných prostriedkov fondov AMIF a ISF v období 2014 – 2020 a väčšej časti finančných prostriedkov fondov AMIF, BMVI a ISF v období 2021 – 2027 sa podieľajú členské štáty (alebo krajiny pridružené k schengenskému priestoru) a Generálne riaditeľstvo Komisie pre migráciu a vnútorné záležitosti (GR HOME). V rámci tohto mechanizmu plnia členské štáty viacročné národné programy, ktoré schválila Komisia.

Čo sme zistili

Správnosť transakcií

Z 23 transakcií, ktoré sme preskúmali, bolo sedem ovplyvnených chybami. Vyčíslili sme štyri chyby, ktoré mali finančný vplyv na sumy účtované na ťarchu rozpočtu EÚ. Tieto chyby sa týkali neoprávnených výdavkov, chýbajúcich podporných dokumentov a problémov v oblasti verejného obstarávania.

Zistili sme aj desať prípadov nedodržania právnych a finančných ustanovení v siedmich transakciách (no bez priameho finančného vplyvu na rozpočet EÚ). Týkali sa napríklad nedostatkov v postupoch udeľovania grantov, problémov vo verejnom obstarávaní a nedodržania technických parametrov oprávnenosti.

Našli sme aj tri transakcie, ktoré síce neboli ovplyvnené chybami týkajúcimi sa správnosti, no neboli pri nich dodržané zásady správneho finančného riadenia. Týkali sa problémov s preplácaním dane z pridanej hodnoty verejným orgánom a chýbajúceho objektívneho základu na uplatnenie príplatkov k mzde.

Preskúvanie prvkov systémov vnútornej kontroly

Posúdili sme, ako GR HOME určilo tematické nástroje pre VFR na roky 2021 – 2027, a prepočítali sme pridelené rozpočtové prostriedky a váhové koeficienty na rozdelenie finančných prostriedkov na národné programy členských štátov financované z fondov AMIF, BMVI a ISF. Potvrdili sme, že stanovenie tematických nástrojov GR HOME a uplatňovanie metodík pridelovania boli v súlade s požiadavkami príslušných nariadení.

Ďalej sme posúdili aj podporu a usmernenie, ktoré GR HOME poskytlo orgánom členských štátov pri riadení prechodu fondov AMIF, BMVI a ISF na nové nariadenie o spoločných ustanoveniach (NSU) vo VFR na roky 2021 – 2027. Päť vybraných členských štátov (Nemecko a Francúzsko za AMIF, Maďarsko a Poľsko za BMVI, Lotyšsko za ISF) v čase nášho auditu už vykonalo opis svojich systémov riadenia a kontroly a väčšina z nich ešte dokončovala svoje audítorské stratégie (jeden členský štát ju už mal). Päť členských štátov, ktoré sme navštívili, plánovalo predložiť Komisii svoju prvú ročnú účtovnú závierku za AMIF, BMVI a ISF najskôr v roku 2024. Päť príslušných orgánov auditu bolo toho názoru, že podpora GR HOME poskytnutá členským štátom bola uspokojivá. V prípravách na fondy AMIF, BMVI a ISF na roky 2021 – 2027 urobili už primeraný pokrok.

Výročné správy o činnosti a ďalšie mechanizmy riadenia

Za rozpočtový rok 2023 sme preskúmali výročnú správu o činnosti GR HOME. Naša analýza bola zameraná na to, či GR HOME prezentovalo informácie o správnosti vo svojej výročnej správe o činnosti v súlade s pokynmi Komisie a či boli tieto informácie v súlade s poznatkami, ktoré sme získali počas našich auditov. Nenašli sme žiadne informácie, ktoré by mohli byť v rozpore s našimi zisteniami.

Preskúmali sme odhady GR HOME týkajúce sa rizík pri platbe a pri ukončení. Zistili sme, že boli vypočítané a vykázané vo výročnej správe o riadení a výkonnosti v súlade s internou metodikou.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- o poskytnúť členským štátom ďalšie usmernenie k platným pravidlám,
- o overiť technické aspekty projektov pred udelením grantov.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite výdavkov EÚ v rámci okruhu „Migrácia a riadenie hraníc“ sa nachádzajú v kapitole 8 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Susedstvo a svet

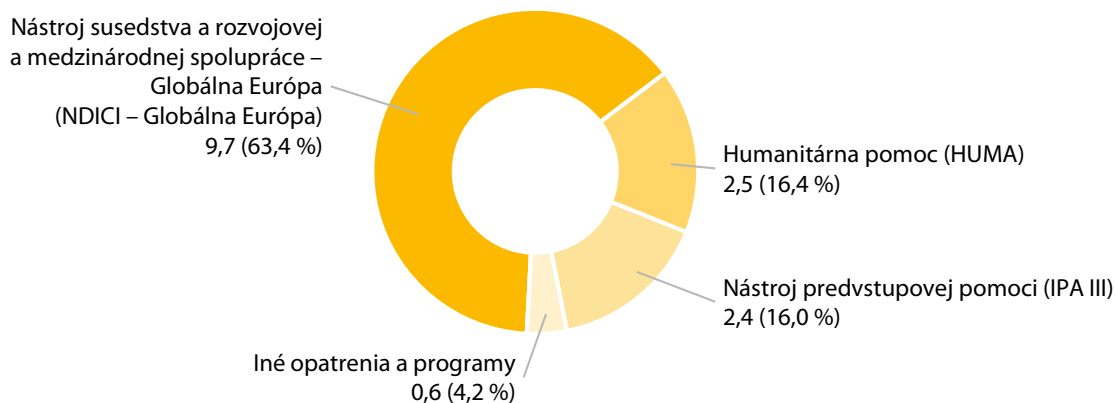
Spolu: 15,2 mld. EUR (7,9 % výdavkov z rozpočtu EÚ)

Čo sme kontrolovali

Oblasť výdavkov zahŕňa niekoľko nástrojov financovania, predovšetkým Nástroj susedstva a rozvoje a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa (NDICI – Globálna Európa) a nástroj predvstupovej pomoci. Takisto sem patrí rozpočet na humanitárnu pomoc.

Platby v roku 2023 rozdelené podľa fondov

(mld. EUR)

Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023.

Všeobecným cieľom nástroja NDICI – Globálna Európa je podporovať a presadzovať hodnoty, zásady a základné záujmy EÚ vo svete a pomáhať pri podpore multilateralizmu a silnejších partnerstiev s krajinami mimo EÚ. Oproti VFR na obdobie 2014 – 2020 tento nástroj odráža dve hlavné zmeny v spôsobe financovania vonkajšej činnosti (zahraničnej politiky) EÚ:

- o spolupráca s africkými, karibskými a tichomorskými partnerskými krajinami, ktorá bola doteraz financovaná z európskych rozvojových fondov, sa teraz stala súčasťou všeobecného rozpočtu EÚ,
- o táto spolupráca a susedská politika EÚ sa teraz financujú prostredníctvom toho istého nástroja NDICI – Globálna Európa, no zároveň sa zachovávajú špecifické črty oboch typov podpory.

Všeobecným cieľom nástroja predvstupovej pomoci je podporovať prijímateľské krajiny pri schvaľovaní a zavádzaní reforiem potrebných na dosiahnutie súladu s hodnotami EÚ so zreteľom na členstvo, a tým prispievať k ich stabilite, bezpečnosti a prosperite. EÚ poskytuje aj humanitárnu pomoc založenú na potrebách ľudí postihnutých katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou a prírodnými nebezpečenstvami s osobitným zameraním na najzraniteľnejšie skupiny ľudí.

Hlavnými generálnymi riaditeľstvami a útvarmi poverenými vykonávaním vonkajšej činnosti EÚ sú Generálne riaditeľstvo pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení (GR NEAR), Generálne riaditeľstvo pre medzinárodné partnerstvá (GR INTPA), Generálne riaditeľstvo pre civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci EÚ (GR ECHO) a Útvar pre nástroje zahraničnej politiky (FPI).

V roku 2023 dosiahli platby v okruhu „Susedstvo a svet“ výšku 15,2 mld. EUR (predbežné financovanie, priebežné a záverečné platby) a boli vyplatené prostredníctvom niekoľkých nástrojov a metód poskytovania. Patria medzi ne zákazky na práce, dodávky a služby, ďalej granty, osobitné úvery, záruky za úvery a finančná pomoc, rozpočtová podpora a iné ciele formy rozpočtovej pomoci v krajinách mimo EÚ.

Čo sme zistili

Napriek obmedzenej veľkosti vzorky výsledky nášho auditu potvrdzujú, že riziko chýb je v tomto okruhu VFR vysoké. Zo 72 transakcií, ktoré sme preskúmali, bolo 37 (51,4 %) ovplyvnených chybami. Vyčíslili sme 31 chýb, ktoré mali finančný vplyv na sumy účtované na ťarchu rozpočtu EÚ. Tieto chyby sa týkali neoprávnených prijímateľov, neoprávnených nákladov, výdavkov, ktoré nevznikli, a verejného obstarávania.

Príklad: Plnenie rozpočtu zverené neoprávnenému prijímateľovi

Skontrolovali sme faktúru v hodnote 3,5 mil. EUR vystavenú na základe dohody o delegovaní s implementujúcim partnerom posúdeným v rámci pilierov. Po podpísaní dohody implementujúci partner poveril celou realizáciou súkromnú spoločnosť registrovanú podľa vnútroštátneho práva členského štátu EÚ. Táto spoločnosť nebola schopná preukázať svoje poslanie verejnej služby, a teda ani oprávnenie podrobiť sa posúdeniu pilierov a spravovať finančné prostriedky EÚ v mene Komisie.

Komisia ani implementujúci partner však nepožiadali o objasnenie toho, či bola spoločnosť v členskom štáte oprávnená absolvovať posúdenie, a najmä či sa možno domnievať, že má poslanie verejnej služby. Spoločnosť sa pred podpisom zmluvy o ďalšom delegovaní právomocí navyše nemusela podrobiť ani požadovanému *ex ante* posúdeniu.

Implementujúci partner teda poveril vykonaním kontrolovanej dohody o delegovaní neoprávnený subjekt, v dôsledku čoho je súvisiaca platba neoprávnená.

Zistili sme aj 19 prípadov nedodržania právnych a finančných ustanovení (no bez priameho finančného vplyvu na rozpočet EÚ). Týkali sa napríklad verejného obstarávania, nejasného rozdelenia nákladov, nedodržania pravidiel viditeľnosti a nedostatočných dôkazov.

V prípade transakcií vykonaných na základe zmlúv v rámci nepriameho riadenia s organizáciami posúdenými v rámci pilierov (medzinárodné organizácie, medzinárodné finančné inštitúcie a štátne agentúry) Komisia akceptovala výdavky na základe finančnej správy a vyhlásenia riadiaceho subjektu. V transakciách realizovaných organizáciami posúdenými v rámci pilierov sme však našli chyby, ktoré naznačujú, že ich finančné správy obsahujú chyby a že tieto chyby nie sú vykázané vo vyhláseniach riadiaceho subjektu.

Preskúmanie prvkov systémov vnútornej kontroly

Navštívili sme päť delegácií EÚ (v Albánsku, Arménsku, Kambodži, Gruzínsku a Indii) a zistili sme niekoľko nedostatkov v ich systémoch vnútornej kontroly, ktoré sa týkali napríklad nedostatočného rozpočtu na monitorovacie návštevy a oneskorení pri vykonávaní zmlúv o kombinovanom financovaní.

Výročné správy o činnosti a ďalšie mechanizmy riadenia

Preskúmali sme výročnú správu o činnosti (VŠČ) FPI za rozpočtový rok 2023. Zamerali sme sa na to, či FPI prezentoval informácie o správnosti vo svojej VŠČ v súlade s pokynmi Komisie a či dôsledne uplatňovalo metodiku na odhad budúcich opráv a vymožených súm.

Z celkových výdavkov schválených v roku 2023 (865 mil. EUR) FPI odhadol celkovú sumu vystavenú riziku v čase platby na 7,2 mil. EUR (0,83 %). Hodnotu opráv vyplývajúcich z kontrol v nasledujúcich rokoch odhadol na 0,9 mil. EUR (0,1 % celkovej sumy príslušných výdavkov). Na základe toho vedúci FPI vyhlásil, že finančná expozícia útvaru bola pod prahom významnosti 2 %.

Pri našom preskúmaní výročnej správy o činnosti FPI za rok 2023 ani pri kontrolách platieb, za ktoré zodpovedalo FPI v roku 2023, sme neodhalili žiadne chyby či nedostatky.

Čo odporúčame

Komisií odporúčame:

- o prijať opatrenia na zlepšenie kontrolných systémov na zúčtovanie predbežného financovania,
- o poskytnúť prijímateľom usmernenie k rozdeľovaniu spoločných nákladov,
- o zabezpečiť dodržiavanie pravidiel zabezpečenia viditeľnosti,
- o zabezpečiť, aby delegácie EÚ vykonávali dostatočný počet monitorovacích návštev,
- o zlepšiť mechanizmy monitorovania a riadenia operácií kombinovaného financovania.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite výdavkov EÚ v rámci okruhu „Susedstvo a svet“ sa nachádzajú v kapitole 9 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Európska verejná správa

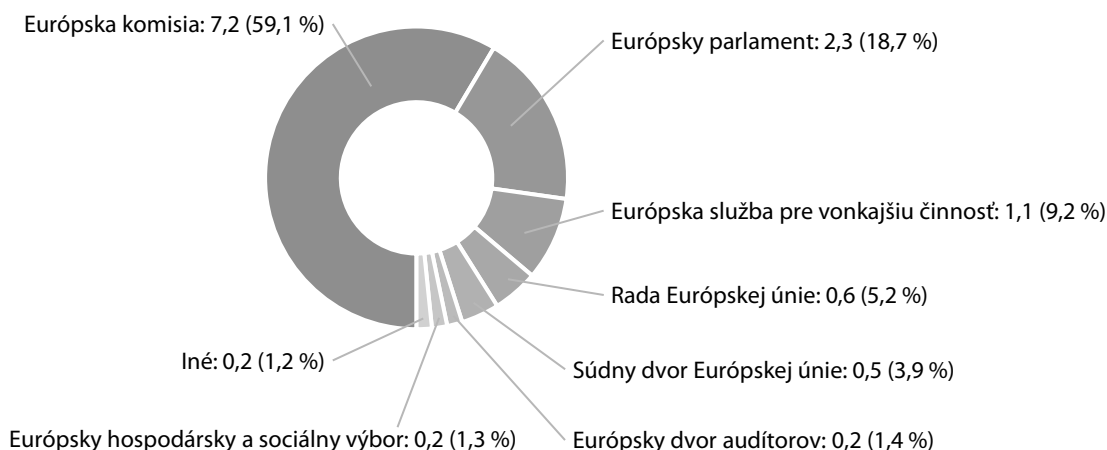
Spolu: 12,3 mld. EUR (6,4 % výdavkov z rozpočtu EÚ)

Čo sme kontrolovali

Náš audit sa týkal administratívnych výdavkov inštitúcií a orgánov EÚ.

Rozdelenie platieb v roku 2023

(mld. EUR)

Zdroj: EDA, na základe údajov z konsolidovanej účtovnej závierky Európskej únie za rok 2023.

V roku 2023 dosiahli výdavky inštitúcií a orgánov na administratívu spolu 12,3 mld. EUR. Táto suma zahŕňala výdavky na platy a dôchodky (asi 70 % celkových výdavkov), budovy, zariadenie, energiu, komunikáciu a informačné technológie.

Naše vlastné výdavky a finančné výkazy kontroluje externý audítor. Každý rok uverejňujeme výsledné audítorské stanovisko a správu v Úradnom vestníku Európskej únie a na našom webovom sídle.

Čo sme zistili

Suma, ktorá bola predmetom auditu	Ovplyvnená významnými chybami?
12,3 mld. EUR	Nie – bez významných chýb v rokoch 2022 a 2023

Preskúmali sme 70 transakcií zo všetkých inštitúcií a orgánov EÚ. Takisto ako v predchádzajúcich rokoch odhadujeme, že chybovosť nepresiahla prah významnosti.

V súvislosti so Súdny dvorom Európskej únie, s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a Európskym ombudsmanom sme nezistili žiadne významné problémy. Externý audítor našej inštitúcie neinformoval o žiadnych konkrétnych problémoch.

Európsky parlament

V roku 2023 sme preskúmali 16 transakcií Parlamentu vrátane výdavkov politických skupín Parlamentu. Ako sme uviedli v roku 2022, interné pravidlá na riadenie rozpočtových prostriedkov politických skupín neboli v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách. Dôvodom bolo, že v interných pravidlách sa nevyžaduje, aby sa pri zákazkách s vysokou hodnotou používali otvorené alebo užšie postupy verejného obstarávania, ale rokovacie konanie, čo obmedzuje hospodársku súťaž. Našli sme dva prípady, keď politické skupiny takéto zákazky s vysokou hodnotou zadali. Identifikovali sme aj dva ďalšie prípady, keď politické skupiny úplne nedodrжали interné pravidlá Parlamentu, keď si zakaždým nevyžiadali dostatočný počet ponúk. Okrem toho sme zistili aj ďalšie prípady nedodržania pravidiel verejného obstarávania.

Rada Európskej únie

V štyroch platbách, ktoré sme preskúmali, sme nenašli vyčísliteľné chyby. V jednom prípade sme dospeli k záveru, že Rada jasne nevysvetlila desaťročné obdobie platnosti zmluvy o údržbe budov.

Európska komisia

V 26 platbách Komisie, ktoré sme preskúmali, sme našli dve vyčísliteľné chyby. Jedna sa týkala výpočtu mzdy a druhá zmluvy o stavebných prácach.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť

V jednej z 13 platieb, ktoré sme preskúmali, sme našli jednu vyčísliteľnú chybu, ku ktorej došlo v dôsledku toho, že pred podpísaním zmluvy o nájme pre delegáciu EÚ neprebehol platný postup verejného obstarávania.

Výbor regiónov

Pri jednej z dvoch transakcií, ktoré sme preskúmali, sme zistili, že výbor jasne nevysvetlil desaťročné obdobie platnosti zmluvy o údržbe budov.

Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov

V prípade výplaty mzdy, ktorú sme preskúmali, sme zistili neskoré predloženie a overenie vyhlásení o nároku na rodinné prídavky a prídavky na deti.

V roku 2023 sme preskúmali systémy dohľadu a kontroly v Európskom parlamente, pričom sme sa zamerali na štyri generálne riaditeľstvá s najväčšími výdavkami, ktoré uplatňujú odlišné prístupy k *ex ante* a *ex post* kontrolám. Európsky parlament prijal iniciatívy na predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie, nemá však celkovú stratégiu na boj proti podvodom, na základe ktorej by sa koordinovali opatrenia v rámci celej inštitúcie.

Čo odporúčame

Európskemu parlamentu odporúčame, aby nadviazal na svoje existujúce opatrenia na boj proti podvodom a vypracoval celoinštitucionálnu stratégiu boja proti podvodom.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite výdavkov EÚ v rámci okruhu „Európska verejná správa“ sa nachádzajú v kapitole 10 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

Spolu: 53,5 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa podporujú reformy a investície v členských štátoch od februára 2020 (v prípade REPowerEU od 1. februára 2022) až do roku 2026.

Mechanizmus pôvodne zahŕňal finančné prostriedky vo výške 723 mld. EUR, a to vo forme nenávratných grantov (338 mld. EUR) a úverov (385 mld. EUR). Do konca roka 2023 bolo viazaných 648 mld. EUR, z toho 356,8 mld. EUR vo forme grantov a 290,9 mld. EUR vo forme úverov. Keďže o úvery bolo možné požiadať do augusta 2023, na úvery už nie je k dispozícii 94,5 mld. EUR. Hlavným cieľom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je zmierniť hospodárske a sociálne dôsledky pandémie COVID-19 a zároveň budovať hospodárstva členských štátov, aby boli odolnejšie a lepšie pripravené na budúce výzvy vrátane urýchlenia ich cesty k zelenej a digitálnej transformácii.

Komisia vykonáva mechanizmus prostredníctvom priameho riadenia, čo znamená, že Komisia je priamo zodpovedná za jeho vykonávanie. Platby z mechanizmu sú podmienené tým, že členské štáty uspokojivo splnia míľniky a ciele stanovené v prílohách k vykonávacím rozhodnutiam Rady o schválení príslušných plánov obnovy a odolnosti. Ďalšími požiadavkami sú, aby sa ciele alebo míľniky, ktoré boli predtým uspokojivo splnené, nezvrátili a aby nedošlo k porušeniu zásady dvojitého financovania. Podmienky oprávnenosti stanovené v nariadení zahŕňajú dodržanie obdobia oprávnenosti, zásady „výrazne nenarušiť“ a nenahrádzanie opakujúcich sa vnútroštátnych rozpočtových výdavkov.

Členské štáty môžu požiadať o vyplatenie prostriedkov až dvakrát za rok, ak dostatočne preukážu, že súvisiace míľniky a ciele boli uspokojivo splnené. K žiadostiam o platbu musia pripojiť aj zhrnutie auditov a vyhlásenie riadiaceho subjektu týkajúce sa poskytnutých informácií. Systémy kontroly Komisie zabezpečujú predbežné posúdenia (*ex ante* overenia) žiadostí členských štátov o platbu a *ex post* auditu v členských štátoch, ktoré sa vykonávajú po uhradení platby.

Do konca roka 2023 Komisia uhradila 37 grantových platieb (jednu v roku 2021, 13 v roku 2022 a 23 v roku 2023) v celkovej výške 141,6 mld. EUR. Nie sú k dispozícii informácie o celkovej sume, ktorú členské štáty vyplatili konečným príjemcom.

Náš kontrolovaný súbor za rok 2023 mal celkovú výšku 53,5 mld. EUR a zahŕňal všetkých 23 grantových platieb vo výške 46,3 mld. EUR a zúčtovanie súvisiaceho predbežného financovania vo výške 7,2 mld. EUR. Náš audit sa nevzťahoval na úverovú časť Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Preskúmali sme 325 míľnikov a 127 cieľov vrátane predbežných posúdení Komisie s cieľom zistiť, či spĺňajú podmienky pre platby a podmienky oprávnenosti. 30 cieľov sme skontrolovali na mieste v šiestich členských štátoch. Preskúmali sme aj *ex post* auditu Komisie.

Čo sme zistili

Suma, ktorá bola predmetom auditu	Ovplyvnená významnými chybami?
53,5 mld. EUR	2023: celkové účinky našich zistení sú významné, ale nie rozšírené

Z celkových auditorských dôkazov získaných pri našej práci vyplýva, že 16 zo 452 míľnikov a cieľov, ktoré sme preskúmali, nebolo v súlade s podmienkami na uhradenie platby alebo s podmienkami oprávnenosti. Týka sa to siedmich platieb v siedmich členských štátoch. Vzhľadom na povahu výdavkového modelu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a vzhľadom na to, že metodika Komisie na pozastavenie platieb sa opiera o mnohé úsudky, ktoré môžu viesť k rôznym výkladom, neposkytujeme chybovosť porovnateľnú s inými výdavkovými oblasťami EÚ.

Zohľadniac tieto obmedzenia, odhadujeme, že minimálny finančný vplyv týchto zistení presahuje náš prah významnosti. Tieto zistenia sa týkali neuspokojivého plnenia míľnikov a cieľov, opatrení, ktoré sa začali realizovať pred obdobím oprávnenosti, a nahrádzania opakujúcich sa vnútroštátnych rozpočtových výdavkov.

Príklad cieľa, ktorý nebol uspokojivo splnený

Taliansky cieľ M1C1 – 9 – „Podpora modernizácie bezpečnostných štruktúr T1“

Opis cieľa v talianskom vykonávacom rozhodnutí:

„Aspoň päť opatrení na posilnenie bezpečnostných štruktúr dokončených v oblasti národnej bezpečnosti v sektoroch kybernetickej bezpečnosti a sieťových a informačných systémov. [...]“

Členský štát predložil sedem správ s cieľom preukázať posilnenie intervencií na zlepšenie bezpečnostných štruktúr. Tieto správy zahŕňali analýzu stavu kybernetickej bezpečnosti, analýzu rizík a vplyvu, zatiaľ čo v smernici NIS2 sa tieto opatrenia považujú len za jeden z desiatich prvkov potrebných na riadenie rizika pre bezpečnosť sietí a informačných systémov.

Komisia zastávala názor, že týchto sedem správ predstavuje posilnenie intervencií.

Náš názor bol, že šesť správ nepredstavovalo zlepšenie kapacít vnútorného monitorovania a kontroly, ale len analýzu týchto spôsobilostí. Intervencie poskytli základ pre plány na posilnenie kybernetickej obrany, ale nepredstavovali posilnenie intervencií na modernizáciu bezpečnostných štruktúr, ako sa vyžaduje vo vykonávacom rozhodnutí Rady.

Zistili sme, že míľniky/ciele neboli uspokojivo splnené ani v platbách pre Rakúsko, Česko, Francúzsko, Grécko a Portugalsko.

Našli sme aj 15 prípadov vágne definovaných míľnikov a cieľov, ktoré prispeli k tomu, že sa pri posudzovaní ich uspokojivého plnenia vo väčšej miere vychádzalo z voľnejšieho uváženia, a/alebo oslabujú výsledky, ktoré možno dosiahnuť prostredníctvom mechanizmu.

Príklad nedostatočne konkrétneho míľnika

Španielsky míľnik 2 – „Zmeny technického stavebného zákona, nízkonapäťový elektrotechnický predpis a schválenie kráľovského dekrétu na reguláciu verejných nabíjacích služieb“.

Opis míľnika v španielskom vykonávacom rozhodnutí Rady:

„Nadobudnutie účinnosti: [...] ii) zmeny nízkonapäťového elektrotechnického predpisu s cieľom začleniť povinnosti týkajúce sa nabíjacej infraštruktúry parkovísk, ktoré nie sú spojené s budovou, a [...]“

Míľnik si okrem iného vyžaduje zmeny právnych predpisov LVER s cieľom zahrnúť povinnosť inštalovať nabíjacie stanice na parkoviskách, ktoré nie sú spojené s budovou. Nešpecifikuje sa v ňom však rozsah povinnosti, najmä počet alebo percentuálny podiel nabíjacích bodov, ktoré sa majú inštalovať. V dôsledku toho by každá zmena bez ohľadu na jej náročnosť postačovala na uspokojivé splnenie míľnika.

Komisia aktualizovala svoju stratégiu *ex post* auditov tak, aby zahŕňala kontroly zrušenia opatrení, ale nie nahrádzania opakujúcich sa vnútroštátnych rozpočtových výdavkov. *Ex post* audity teraz zahŕňajú niektoré kontroly dodržiavania obdobia oprávnenosti, ale moment, keď vznikli náklady, sa považuje za dátum začatia opatrenia, a nie dátum príslušného právneho záväzku.

Počas revízie národných plánov obnovy a odolnosti v roku 2023 Komisia pridala ďalších 10 míľnikov pre kontroly pre sedem členských štátov s cieľom riešiť novo zistené nedostatky v ich systémoch kontroly. V prípade tých členských štátov, ktorých druhé alebo tretie platby boli podmienené dosiahnutím míľnikov pre kontroly, predstavujú nedostatky v ich systémoch kontroly riziko pre ochranu finančných záujmov EÚ, čo môže mať vplyv na správnosť výdavkov.

V systémoch podávania správ a kontroly členských štátov sú pretrvávajúce nedostatky. Tie predstavujú riziko pre ochranu finančných záujmov EÚ s možným vplyvom na správnosť výdavkov.

Pretrvávajúce nedostatky v systémoch kontroly členských štátov, o ktorých sme informovali v roku 2022

Španielsko: Systém podávania správ nemá úplné informácie o pokroku v plnení nesplnených míľnikov/cieľov a o konečných užívateľoch výhod, zdrojoch financovania EÚ a vyplatených sumách.

Francúzsko: Systém riadenia a podávania správ nie je prepojený s inými informačnými systémami na riadenie opatrení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Keďže neexistuje integrovaný informačný systém určený pre národný plán obnovy a odolnosti, tok informácií nie je automatizovaný, a preto predstavuje riziko pre kvalitu údajov.

Chorvátsko: Registračný systém stále nedokáže poskytnúť údaje o výzvach na predkladanie návrhov, ktoré boli zadané pred zavedením systému.

Informácie, ktoré členské štáty uviedli vo svojich vyhláseniach riadiaceho subjektu, neboli vždy spoľahlivé.

Preskúmali sme aj informácie GR pre hospodárske a finančné záležitosti (ECFIN) o správnosti výdavkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v roku 2023 v jeho výročnej správe o činnosti, ako aj spôsob, akým sú tieto informácie prezentované vo výročnej správe o riadení a výkonnosti. Naše zistenia a závery nie sú v súlade s vyhlásením, ktoré poskytol povolujujúci úradník GR ECFIN. Systém kontroly Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti poskytuje len obmedzené informácie na úrovni EÚ o tom, či investičné projekty financované z mechanizmu boli v súlade s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami, a to malo vplyv na uistenie, ktoré Komisia mohla poskytnúť, čo viedlo k nedostatočnému uisteniu. Podľa výročnej správy o činnosti za rok 2023 Komisia aktualizovala stratégie kontroly a auditu mechanizmu vrátane posilnených kontrol systémov kontroly členských štátov. V uistení za rozpočtový rok 2023, ktoré poskytlo GR ECFIN, sa však uvádza len to, že členské štáty vykonávajú pravidelné kontroly, a stále nepokrýva účinnosť kontrol vykonávaných členskými štátmi. To je obzvlášť znepokojujúce, keďže nedodržiavanie pravidiel EÚ a vnútroštátnych pravidiel, ako sú verejné obstarávanie, štátna pomoc a pravidlá oprávnenosti, sa vyskytuje v iných výdavkových programoch EÚ a systémy kontroly členských štátov sú ovplyvnené nedostatkami.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- o posudzovať súlad s podmienkami oprávnenosti uplatnením dátumu prvého (právneho) záväzku ako začiatku opatrenia,
- o vymedziť konkrétne kritériá pre to, čo predstavuje nahrádzanie opakujúcich sa vnútroštátnych rozpočtových výdavkov,
- o zabezpečiť, aby členské štáty urýchlili prijatie nápravných opatrení na vyriešenie zostávajúcich nedostatkov v systémoch kontroly,
- o použiť výsledky kontrol Komisie týkajúcich sa systémov kontroly členských štátov na vyjadrenie jasného záveru o ich účinnosti.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o audite Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa nachádzajú v kapitole 11 našej **výročnej správy za rok 2023**.*

Európske rozvojové fondy

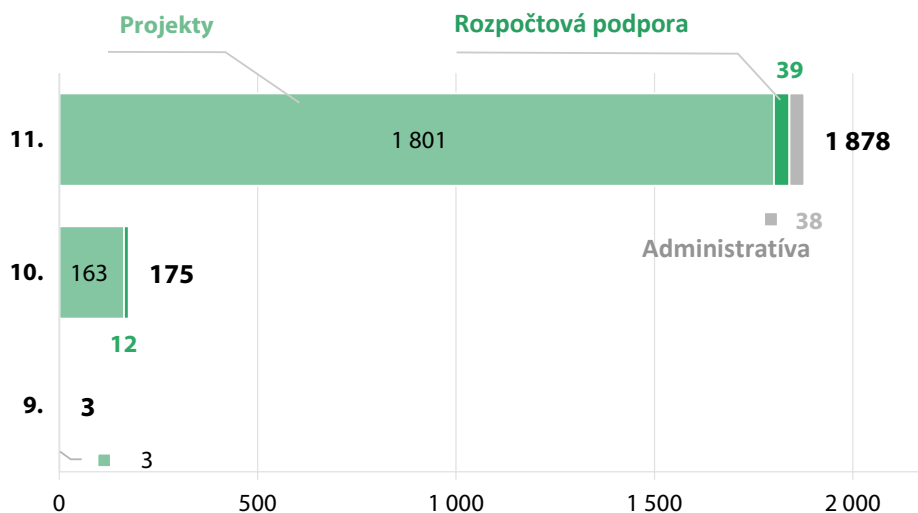
Spolu: 2,1 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Európske rozvojové fondy (ERF) boli od roku 1959 mimo všeobecného rozpočtu EÚ hlavnými nástrojmi, ktorými EÚ financovala rozvojovú spoluprácu s africkými (subsaharskými), karibskými a tichomorskými (AKT) krajinami a so zámorskými krajinami a územiaми (ZKÚ) až do konca roka 2020. Hlavným cieľom ERF je znížiť a v konečnom dôsledku odstrániť chudobu v súlade s prvoradým cieľom rozvojovej spolupráce stanoveným v článku 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

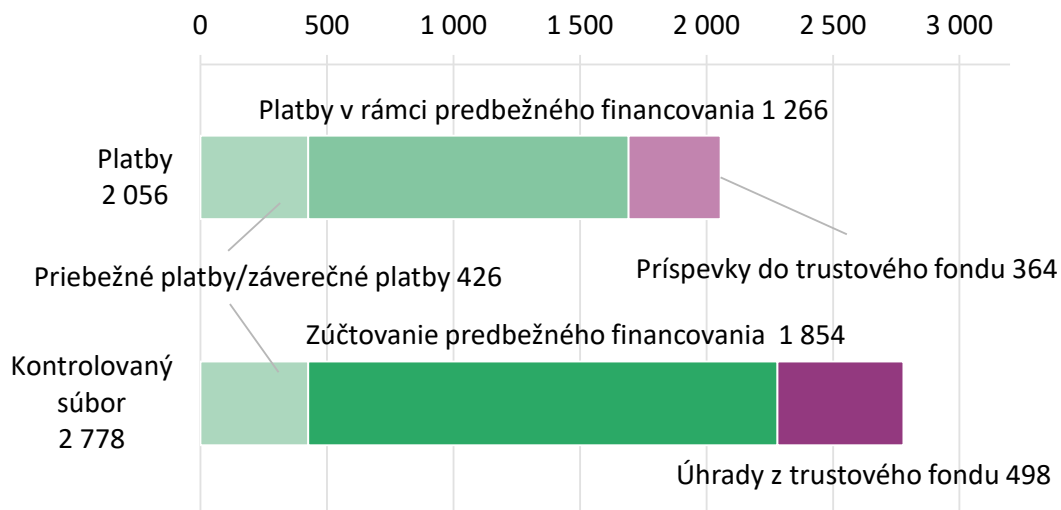
Platby z ERF podľa rozpočtového riadku a typu

(mil. EUR)

Platby z ERF a kontrolovaný súbor

(mil. EUR)

Zdroj: EDA, na základe ročnej účtovnej závierky 9., 10. a 11. ERF za rok 2023.

11. ERF zahŕňa VFR na roky 2014 – 2020. Pokiaľ ide o VFR na roky 2021 – 2027, rozvojová spolupráca s krajinami AKT bola začlenená do Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa ako súčasť všeobecného rozpočtu EÚ a spolupráca so ZKÚ bola začlenená do rozhodnutia o pridružení zámoria vrátane Grónska.

Výdavky, na ktoré sa vzťahuje táto správa, sa týkajú podpory, ktorá sa poskytuje v 76 krajinách prostredníctvom rôznych metód, ako sú zákazky na práce, tovar alebo služby, granty, rozpočtová podpora, programové odhady a dohody o príspevku a delegovaní uzatvorené so subjektmi, ktoré boli podrobené posúdeniu pilierov (napr. medzinárodné organizácie).

ERF spravuje takmer výhradne Generálne riaditeľstvo Komisie pre medzinárodné partnerstvá (GR INTPA). Malý podiel (7 %) platieb ERF za rok 2023 riadilo Generálne riaditeľstvo pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení (GR NEAR).

Čo sme zistili

Zistili sme, že účtovná závierka nebola ovplyvnená významnými nesprávnosťami.

Príjmové transakcie neboli ovplyvnené významnou chybovosťou.

Výdavky za rozpočtový rok 2023 sú významne ovplyvnené chybami a predkladáme záporné stanovisko.

Suma, ktorá bola predmetom auditu	Ovplyvnená významnými chybami?	Odhadovaná najpravdepodobnejšia chybovosť
2,8 mld. EUR	Áno	8,9 % (2022: 7,1 %)

Na účely auditu správnosti transakcií sme preskúmali vzorku 140 transakcií, ktorá je reprezentatívnou vzorkou celého radu výdavkov v rámci ERF. Pozostávala z 31 transakcií súvisiacich s núdzovým trustovým fondom pre Afriku, troch transakcií súvisiacich s trustovým fondom Bêkou, 87 transakcií schválených 14 delegáciami EÚ (Angola, Benin, Pobrežie Slonoviny, Fidži, Ghana, Guinea-Bissau, Keňa, Madagaskar, Malawi, Maurícius, Mozambik, Gambia, Togo a Uganda) a 19 transakcií schválených ústredím Komisie. Ak sme v transakciách zistili chyby, analyzovali sme základné príčiny, aby sme identifikovali nedostatky.

Z 140 transakcií, ktoré sme preskúmali, 62 (44,3 %) obsahovalo chyby. Na základe 52 chýb, ktoré sme vyčíslili, odhadujeme chybovosť na 8,9 %. Tromi najčastejšími typmi chýb boli výdavky, ktoré nevznikli (45 %), chýbajúce základné podporné dokumenty (31 %) a neoprávnené výdavky (23 %). V roku 2023 boli všetky vyčísliteľné chyby, ktoré sme zistili, v transakciách týkajúcich sa programových odhadov, grantov a dohôd o príspevkoch a delegovaní s prijímateľskými krajinami, medzinárodnými organizáciami a agentúrami členských štátov. Z 112 kontrolovaných transakcií tohto typu, ktoré sme preskúmali, 52 obsahovalo vyčísliteľné chyby, ktoré predstavovali 100 % odhadovanej chybovosti.

Výdavky, ktoré nevznikli: nadmerné zúčtovanie predbežného financovania

Skontrolovali sme faktúru vo výške 2,3 mil. EUR na základe dohody o príspevku podpísanej s medzinárodnou organizáciou, ktorá bola implementovaná v rámci nepriameho riadenia a plne financovaná EÚ. Faktúra sa týkala zúčtovania nákladov na základe finančnej správy predloženej medzinárodnou organizáciou za obdobie do 15. apríla 2023.

Počas nášho auditu sme zistili, že táto finančná správa zahŕňala zálohové platby vo výške 1,8 mil. EUR, ktoré sa nepovažujú za vzniknuté náklady, a preto sú neoprávnené. Okrem toho sme zaznamenali, že Komisia nevykonala dostatočné kontroly na zmiernenie rizika zúčtovania neoprávnených výdavkov. Zistili sme 14 transakcií s podobnými chybami.

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch niektoré medzinárodné organizácie odoslali požadovanú dokumentáciu s oneskorením, čo malo vplyv na výkon našej práce. Tieto organizácie poskytli len obmedzený prístup k dokumentom (napr. vo formáte určenom len na čítanie), čo bránilo plánovaniu, vykonávaniu a kontrole kvality nášho auditu. Tieto ťažkosti pretrvávali napriek úsiliu Komisie riešiť ich prostredníctvom neustálej komunikácie s príslušnými medzinárodnými organizáciami.

Výročná správa o činnosti a ďalšie mechanizmy riadenia

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch GR INTPA vydalo akčný plán na riešenie nedostatkov vo vykonávaní svojho systému kontroly. V rokoch 2021 a 2022 sme informovali o uspokojivom pokroku v akčných plánoch z roku 2020 a 2021.

Do apríla 2024 sa stav vykonávania akčného plánu na rok 2021 v porovnaní s minulým rokom zlepšil. Komisia dokončila jedno ďalšie opatrenie, čím sa celkový počet dokončených opatrení zvýšil na päť. Tri opatrenia stále prebiehajú. V akčnom pláne na rok 2022 GR INTPA opäť zvýšilo počet opatrení, tentoraz na desať. Štyri opatrenia boli dokončené a šesť stále prebiehalo. Akčný plán na rok 2023 tvorí 13 opatrení, vrátane štyroch nových. Do apríla 2024 bolo dokončených päť opatrení a osem opatrení stále prebiehalo.

Štúdiá o zvyškovej chybovosti GR INTPA

V roku 2023 vypracoval externý dodávateľ pre GR INTPA 12. štúdiu o zvyškovej chybovosti. Účelom štúdie je odhadnúť mieru chýb, ktoré unikli všetkým kontrolám vedenia GR INTPA s cieľom predchádzať takýmto chybám, odhaľovať ich a opravovať v celej oblasti jeho zodpovednosti, aby sa dospelo k záveru o účinnosti týchto kontrol.

V prípade štúdie o zvyškovej chybovosti za rok 2023 GR INTPA použilo vzorku 480 transakcií, keďže v predchádzajúcich rokoch (niektoré transakcie vo vzorke mali hodnotu vyššiu ako *výberový interval*; konečná veľkosť vzorky preto bola 413). V štúdiu sa celková zvyšková chybovosť odhadla na 0,97 %, čo je už ôsmy rok po sebe pod 2 % *prahom významnosti* stanoveným Komisiou.

Štúdiá o zvyškovej chybovosti nie je *zákazkou na uisťovacie služby* ani auditom. Vychádza z metodiky na výpočet zvyškovej chybovosti a príručky k zvyškovej chybovosti, ktoré poskytlo GR INTPA. V predchádzajúcich výročných správach o ERF sme už opísali limity týchto štúdií, ktoré mohli mať podiel na podhodnotení zvyškovej chybovosti.

Preskúmanie výročnej správy o činnosti za rok 2023

Vyhlásenie o vierohodnosti generálneho riaditeľa vo VŠČ za rok 2023 neobsahuje žiadne výhrady. Od roku 2018 GR INTPA výrazne znížilo rozsah výhrad (t. j. podiel výdavkov, na ktoré sa vzťahujú) z pôvodných 16 % na 1 % a následne na nulu.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- zohľadňovať zmeny v zmluvách po období vykazovania pri výpočte odhadov rozdelenia účtovných období,
- posilniť kontroly pred uskutočnením platieb,
- prijať opatrenia na zlepšenie systémov kontroly delegácií EÚ na zúčtovanie predbežného financovania.

*Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o našom audite ERF sa nachádzajú vo **výročnej správe** o aktivitách financovaných z 9., 10. a 11. Európskeho rozvojového fondu za rozpočtový rok 2023.*

Základné informácie

Európsky dvor audítorov a jeho práca

EDA je nezávislý externý audítor EÚ. Sídlime v Luxemburgu a zamestnávame približne 900 zamestnancov zo všetkých členských štátov EÚ. Naším poslaním je prispievať k zlepšovaniu správy a finančného riadenia EÚ a presadzovať vyvodzovanie zodpovednosti a transparentnosť. Vystupujeme ako nezávislý ochranca finančných záujmov občanov EÚ. Naše audítorské správy a stanoviská sú základnou zložkou reťazca povinnosti zodpovedať sa v EÚ. Využívajú sa na vyvodenie zodpovednosti voči tým, ktorí vykonávajú politiky a programy EÚ: Komisia, iné inštitúcie a orgány EÚ a správne orgány v členských štátoch. Varujeme pred rizikami, poskytujeme uistenie, poukazujeme na nedostatky a osvedčené postupy a usmerňujeme tvorcov politik a zákonodarcov EÚ, ako zlepšiť riadenie politik a programov EÚ. Svojou prácou zabezpečujeme, aby sa občania Európy dozvedeli, akým spôsobom sa vynakladajú ich peniaze.

Tony MURPHY
Írsko

Nikolaos MILIONIS
Grécko

Klaus-Heiner LEHNE
Nemecko

Bettina JAKOBSEN
Dánsko

Jan GREGOR
Česká republika

Mihails KOZLOVS
Lotyšsko

Ildikó GÁLL-PELCZ
Maďarsko

Annemie TURTELBOOM
Belgicko

Viorel ȘTEFAN
Rumunsko

Ivana MALETIĆ
Chorvátsko

François-Roger CAZALA
Francúzsko

Joëlle ELVINGER
Luxembursko

Helga BERGER
Rakúsko

Marek OPIOLA
Poľsko

Jorg Kristijan PETROVIĆ
Slovinsko

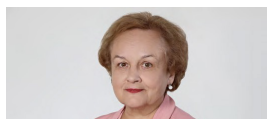
Stef BLOK
Holandsko

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFOROU
Cyprus

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Litva

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Estónsko

Katarína KASZASOVÁ
Slovensko

João LEÃO
Portugalsko

Alejandro BLANCO FERNÁNDEZ
Španielsko

Carlo Alberto MANFREDI SELVAGGI
Taliansko

Petri SARVAMAA
Fínsko

Hans LINDBLAD
Švédsko

Poznámka: K júlu 2024.

Naše výstupy

Vydávame:

- výročné správy, ktoré obsahujú najmä výsledky finančných auditov a auditov zhody týkajúcich sa rozpočtu EÚ a Európskych rozvojových fondov, ale aj aspekty rozpočtového riadenia a výkonnosti,
- osobitné správy, v ktorých sa prezentujú výsledky vybraných auditov konkrétnej politiky alebo výdavkových oblastí, či záležitostí týkajúcich sa rozpočtu alebo riadenia,
- špecifické výročné správy o agentúrach, decentralizovaných orgánoch a spoločných podnikoch EÚ,
- stanoviská k novým alebo aktualizovaným právnym predpisom s významným vplyvom na finančné riadenie, ktoré vypracúvame buď na žiadosť inej inštitúcie alebo z vlastnej iniciatívy,
- preskúmania, obsahujúce opis alebo informácie o politikách, systémoch, nástrojoch alebo užšie zameraných témach.

Prehľad audítorského prístupu k nášmu vyhláseniu o vierohodnosti

Stanoviská v našom vyhlásení o vierohodnosti sa zakladajú na objektívnych dôkazoch získaných pri testovaní v rámci auditov v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi.

Ako sa uvádza v našej stratégii na roky 2021 – 2025, vo VFR na roky 2021 – 2027 budeme naďalej rozvíjať náš audítorský prístup a využívať dostupné údaje a informácie, ktoré nám umožnia naďalej poskytovať silné uistenie na základe nášho mandátu vyplývajúceho zo zmluvy a v plnom súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi pre verejný sektor.

Spoľahlivosť účtovnej závierky

Poskytuje ročná účtovná závierka EÚ úplné a správne informácie?

Generálne riaditeľstvá Komisie každoročne zaznamenávajú stovky tisíc účtovných údajov, ktoré zachytávajú informácie z rôznych zdrojov (vrátane členských štátov). Kontrolujeme, či účtovné postupy fungujú správne a či sú výsledné účtovné údaje úplné, správne zaznamenané a náležite predložené vo finančných výkazoch EÚ. Pokiaľ ide o audit spoľahlivosti účtovnej závierky, prístup založený na potvrdeniach uplatňujeme už od roku 1994, keď sme vydali naše prvé stanovisko.

- Hodnotíme účtovný systém s cieľom uistiť sa, že je dobrým základom produkujúcim spoľahlivé údaje.
- Posudzujeme hlavné účtovné postupy s cieľom uistiť sa, že fungujú správne.

- Vykonávame analytické kontroly účtovných údajov s cieľom uistiť sa, že sú predkladané konzistentne a primerane.
- Priamo kontrolujeme vzorku účtovných záznamov s cieľom uistiť sa, že príslušné transakcie existujú a sú správne zaznamenané.
- Kontrolujeme finančné výkazy s cieľom uistiť sa, že finančnú situáciu vyjadrujú verne.

Správnosť transakcií

Sú transakcie súvisiace s príjmami a platbami zaúčtovanými do výdavkov, na ktorých sa zakladá účtovná závierka EÚ, v súlade s predpismi?

Rozpočet EÚ zahŕňa milióny platieb prijímateľom v EÚ a po celom svete. Veľkú časť týchto výdavkov riadia členské štáty. Na získanie potrebných dôkazov posudzujeme systémy na správu a kontrolu príjmových platieb a platieb zaúčtovaných do výdavkov (t. j. záverečných platieb a zúčtovania záloh) a skúmame vzorku transakcií.

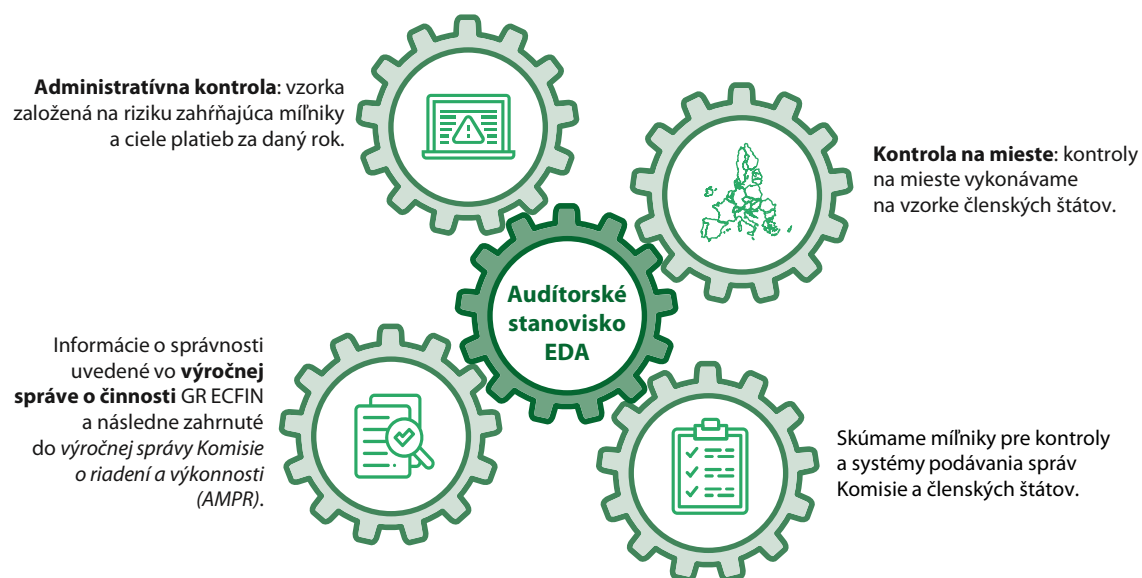
Ak boli splnené podmienky príslušných medzinárodných audítorských štandardov, preskúmavame a opakovane vykonávame kontroly a overenia vykonávané osobami a subjektmi zodpovednými za plnenie rozpočtu EÚ. V plnom rozsahu teda zohľadňujeme prípadné nápravné opatrenia, ktoré boli na základe týchto kontrol prijaté.

- Posudzujeme systémy vzťahujúce sa na príjmy a výdavky s cieľom overiť ich účinnosť pri zabezpečovaní správnosti transakcií.
- Vyberáme štatistické vzorky transakcií, ktoré sú základom pre podrobné testovanie našimi audítormi. Podrobne skúmame transakcie vybrané do vzorky, a to aj v priestoroch konečných príjemcov (napr. poľnohospodárov, výskumných inštitútov, spoločností realizujúcich verejnú zákazku na práce alebo služby), aby sme získali dôkazy, že každá príslušná udalosť existuje, je správne zaznamenaná a je v súlade s pravidlami, na základe ktorých sa platby uhrádzajú.
- Analyzujeme chyby a klasifikujeme ich ako vyčísliteľné alebo nevyčísliteľné. Transakcie sú ovplyvnené vyčísliteľnými chybami, ak podľa pravidiel nemala byť platba schválená. Vyčísliteľné chyby extrapolujeme, aby sme získali odhadovanú chybovosť za každú oblasť, v ktorej vykonávame špecifické hodnotenie. Následne porovnáme odhadovanú chybovosť na základe 2 % prahu významnosti a posudzujeme, či sú chyby rozšírené.
- Vo svojich stanoviskách zohľadňujeme aj ďalšie relevantné informácie, napríklad výročné správy o činnosti a správy nezávislých audítorov.
- Všetky zistenia prerokujeme s orgánmi v členských štátoch a s Komisiou, aby sa potvrdila správnosť našich údajov.

Aký je náš audítorský prístup a metodika pre vyhlásenie o vierohodnosti týkajúce sa správnosti výdavkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti?

- Vydávame samostatné stanovisko k správnosti výdavkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti ako súčasť nášho vyhlásenia o vierohodnosti rozpočtu EÚ. Dôvodom je, že model vykonávania mechanizmu považujeme za iný a dočasný nástroj. Cieľom tohto stanoviska je poskytnúť primerané uistenie o platbách a poskytnúť podrobné informácie na základe tohto stanoviska vo vyhlásení o vierohodnosti (pozri *ilustráciu 16*).
- Väčšinu nášho uistenia získavame z testovania vecnej správnosti a z posúdenia systémov dohľadu a kontroly. Naše uistenie dopĺňajú VŠČ-AMPR a správy útvaru pre vnútorný audit.
- Naša práca je v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi a zaručuje, že naše audítorské stanoviská sa zakladajú na dostatočných a primeraných audítorských dôkazoch.

Ilustrácia 16 – Audítorské stanovisko k Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Zdroj: EDA.

Všetky naše produkty sa uverejňujú na našom webovom sídle: www.eca.europa.eu.
Viac informácií o procese vykonávania auditu alebo o vyhlásení o vierohodnosti sa nachádza v prílohe 1.1 k našej **výročnej správe za rok 2023**.

AUTORSKÉ PRÁVA

© European Union, 2024

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí EDA č. 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

Pri týchto fotografiách je šírenie povolené pod podmienkou, že sa uvedie držiteľ autorských práv, zdroj a mená fotografov:

- S. 4: © Európska únia, zdroj: Európsky dvor audítorov/Sophie Margue.
- S. 48: © Európska únia, zdroj: Európsky dvor audítorov.
- S. 76: © Európska únia, zdroj: Európsky dvor audítorov. Architekti budov: Paul Noël (1988) a Jim Clemes (2004 a 2013).

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv:

- S. 9: Pri vytváraní ilustrácie 1 boli použité ikony z webovej stránky [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všetky práva vyhradené.
- S. 31: Pri vytváraní tabuľky 1 boli použité ikony z webovej stránky [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všetky práva vyhradené.
- S. 35: © [Getty Images](#), 2017/vgajic.
- S. 43: © [stock.adobe.com](#)/Bits and Splits.
- S. 47: © [NMA](#).
- S. 52: © [depositphotos.com](#).
- S. 57: © [stock.adobe.com](#)/bluedesign.
- S. 60: © [stock.adobe.com](#)/Max Zolotukhin.
- S. 75: Pri vytváraní ilustrácie 16 boli použité ikony z webovej stránky [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všetky práva vyhradené, ikonu kolieska upravil EDA, © [stock.adobe.com](#)/Ramziia.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame Vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024

PDF	ISBN 978-92-849-2701-2	ISSN 2812-1759	doi:10.2865/530027	QJ-AS-24-001-SK-N
Print	ISBN 978-92-849-2729-6	ISSN 2812-1767	doi:10.2865/588790	QJ-AS-24-001-SK-C
HTML	ISBN 978-92-849-2678-7	ISSN 2812-1759	doi:10.2865/669125	QJ-AS-24-001-SK-Q

Niekoľko slov o dokumente Audit EÚ za rok 2023 v skratke

Dokument Audit EÚ za rok 2023 v skratke poskytuje prehľad o našich výročných správach o všeobecnom rozpočte EÚ a Európskom rozvojovom fonde za rok 2023, v ktorých predkladáme vyhlásenie o vierohodnosti týkajúce sa spoľahlivosti účtovnej závierky a zákonnosti a správnosti príslušných transakcií. Venovali sme sa aj Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a predkladáme samostatné stanovisko k zákonnosti a správnosti výdavkov z neho. V dokumente Audit EÚ v skratke sú zhrnuté aj naše hlavné zistenia týkajúce sa príjmov a hlavných oblastí výdavkov rozpočtu EÚ a Európskeho rozvojového fondu, ako aj zistenia týkajúce sa rozpočtového a finančného riadenia.

Celé znenie správ nájdete na webovom sídle eca.europa.eu.

Európsky dvor audítorov (EDA) je nezávislý externý audítor EÚ. Upozorňujeme na riziká, poskytujeme uistenie, poukazujeme na nedostatky i osvedčené postupy a poskytujeme usmernenie tvorcom politik a zákonodarcom EÚ k zlepšovaniu riadenia politik a programov EÚ. Prostredníctvom našej práce zabezpečujeme, aby sa občania EÚ dozvedeli, ako sa vynakladajú ich peniaze.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie